

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.
Pe un jum. . 14 .
Pe o lună . 2-40 .

Nr. de Duminică
pe un an . 5 Cor.
Pentru România și
America . . 10 Cor.

Nr. de zi pentru Ro-
mania și străinătate pe
an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRATIA
Dez. Ferencs-utca 20.
INSERTIUNILE
se primesc la administra-
ție.
Mănușile publice și Loc de
schimb costă fiecare ză 20 fl.
Manuscripte nu se in-
poiază.
Telefon pentru oraș și
sermitat 502.

Consecvența în materie politică

Privim înmărmuriți la atâtea schimbări vertiginoase de convingeri și caractere, la atâtea contradicții stridente în viața publică a oamenilor de seamă. Le luăm viața dela început și urmărind firul acțiunii lor încurcate, rămânem surprinși în fața acestor bizare salturi și zig-zaguri a urmelor lăsate. Și totuși, dându-și bine seama, nu poate fi nimic mai adânc omenesc decât acest fenomen. Căci omul e ca orice celulă organică; el simte, vibrează, se schimbă și se primenește, fiind și el supus procesului de eternă prefacere. Ce voiți? Stânca de granit, că e stâncă, și totuși în curs de veacuri se preface, sau se prevale și schimbă înfățișarea; dar omul supus clipei ce trece și patimei ce sfarmă?!

De aceea ră nu ne pară atât de dure-roase și de ciudate aceste schimbări în fondul lor. Etern este numai adevărul și frumosul, în accepțiunile lor variate. Dar ce este val, trece ca valul înainte; se mișcă, se urcă și se coboară după o lege a firei, fără astâmpăr și fără zăgaz.

Am putea să fim și mai cutezători și să zicem că procesul acesta de continuă evoluție se simte îndeosebi în reprezentanții cei mai aleși ai omenirii. Firile cele mai subtile, nervii cei mai impresionabili, mințile cele mai cuprinzătoare sunt în fierberea cea mai constantă și expuse la cele mai multe schimbări.

Cine cunoaște de pildă arta, știe bine prin câte metamorfozări nu trebuie să treacă un suflet de artist, până a și fixa definitiv credințele estetice. Cine a răsfoit prin istoria politică a unei țări, știe prin câte îndoieli și cotituri trec bărbaii de stat, până a reuși să-și impună voința. Și în orice ramură a științei, sau a progresului omenesc în genere, individualitățile cele mari sânt mult mai complexe, decât să-și poată realiza toate aspirațiunile după o singură formulă și cu un restrâns număr de principii.

Iar, dimpotrivă, oameni monocorzi, cari își crează dintr'un început o platformă a vieții, de pe care nimic nu i poate abate; visătorii îndârjiți, cari să închid înaintea ori cărei invențiuni, se aseamănă unor mașine cu țacăneli exacte, a căror funcțiune înceată este desigur ireproșabilă, dar care întârzie și rămâne mult în urmă în concursul forțelor moderne.

Aceste sânt lucruri certe. Le știm și le admitem de sigur, căci dimpotrivă faptele ne ar da desmintire. Curios este însă, că adevărul tot nu ne mulțumește. Vedem noi că este în firea omului de a se schimba mereu. Vedem cum fruntași politici, de ai unui partid de astăzi, sânt, mâine, în fruntea altui partid, cu vederi cu totul opuse. Am văzut înalți sfetnici contemporani în politică, începându-și cariera pe la întruniri socialiste, făcând apoi pe apărătorii celor mai reacționare tradiții și terminând printr'un rol de înfocați naționaliști. Am văzut oratori apos-

tolici, cari se jucau cu sufletul mulțimei, cum se joacă vântul cu o cârpă, bătându-o în dreapta și în stânga. Și e bine să ne oprim, să ne facem o rezervă.

Omul politic desigur își schimbă sistemele, tactice mai ales, după cum îi cer interesele și după cum îi permit împrejurările de a și duce la îndeplinire câteva idei fundamentale. Și când aceste schimbări, în aparență probe de inconsecvențe, devin necesare și se fac astfel cu deplină convingere și cu o logică fatală a evenimentelor, nimeni nu are de ce să se mire. Niciodată însă nu se vor găsi scuze pentru acele inconsecvențe, cari izvoresc în mod evident din motive de ordin personal și pun în joc în mod frivol soarta popoarelor. În privința aceasta poporul își are educația sa și știe singur să facă o deosebire între o inconsecvență psihologică și inconsecvența sinonimă cu trădarea. El știe foarte bine că acești mlădioși conducători, ale căror convingeri nu izvoresc dintr'o conștiință adâncă, nu sânt prieteni, ci dușmanii cauzei îmbrațșate.

Să lămurim deci. Noi, ca și oricine altul, care are o intuiție dreaptă în chestiuni politice, nu sântem pentru formule stereotipe. Viața publică se găsește pururea în fluctuațiune, încât despre principii și tactică, tăiate în bronz, este greu a vorbi. Și nici nu credem că drepturile sânt imprescriptibile. Aspirațiunile noastre pot să crească, sau să se coboare, după epoce și caracterul lor.

Sânt însă anumite idei fundamentale, sânt

FOIȚA ZIARULUI »TRIBUNA«.

Viața literară.

Fară ziarele și literatura. — Critica de reclamă a ziarelor. — Cum colaborez eu, fără să știu, la »Mișcarea« din Iași. — Despre popularitatea scriitorilor.

De H. Chendi.

Zilele trecute presa germană, în deosebi cea din Austria, a sărbătorit pe prozatoarea de mare talent Marie v. Ebner-Eschenbach, cu ocazia împlinirii vârstei ei de optzeci de ani. Renumita nuvelistă, care, la o vreme atât de înaintată, își păstrează toată măsura și vigoarea talentului din tinerețe, a fost obiectul unor scrieri omagiale de cel mai cald entuziasm din partea presei germane întregi. S'au tipărit articole de fond, cu o rară competență în materie literară și estetică; s'au scris folietoane cu cele mai variate amănunte din viața scriitoarei; și s'a dovedit astfel încă odată, cât de desăvârșită este orientarea gazetelor zilnice germane în literatura acestui popor, câtă evlavie se păstrează față de scriitorii și de opera lor și cât de sigure sânt judecățile, când e vorba de stabilirea valorilor.

Ce poate face o presă cultă pentru literatura unui neam, se vede deci și din acest caz. Prin răspândirea lor cea mare, prin puterea de a pătrunde și a duce lumina în straturile cele mai îndepărtate ale cetăților, gazetele zilnice se fac astfel mijloacele cele mai utile de propagandă în această direcție. Ele cultivă gustul pentru idei

sănătoase și pentru farmecul artelor aloistăpănitore. Ele duc departe faima talentelor tari și pedepsesc pe cei sticlători, ținând pururea cum până dreaptă în pronunțarea sentințelor. Și cu cât o presă e mai cultă, cu cât scriitorii aceleia sânt mai bine pregătiți și mai ales mai bine înzestrați, cu atât formularea adevărului literar va fi mai ușoară.

Este cazul deci, ca să facem o paralelă între presa germană și presa românească, în ceea ce privește felul de a trata literatura. Neapărat, deosebirea e foarte mare și nici nu poate fi altfel, date fiind deosebirile de vârste între cultura lor și a noastră.

Lasă că presa noastră de până astăzi nici nu are un serviciu de critică literară propriu zisă dar și câtă este, e lăsată la voia întâmplării, în mâinile unor reporteri, cari reprezintă de obicei la o gazetă zilnică rolul »pentru toate«. Am văzut la un răspândit ziar din București, cum un tânăr, specialist în astronomie, a condus timp îndelungat rubrica de informație literară. La alte ziare scriu critici și recomandă cărțile oameni, cari n'au ca specialitate nici măcar astronomia. Lipsa lor de competență, preocupările lor mărunt, stilul lor din nenorocire foarte puțin literar și superficialitatea de gândire le oferă mai ales prilejul de a duce publicul în rătăcire. Înțelepciunea lor consistă în câteva clișee stereotipe, simțirea lor e străină de orice intimitate cu viața literară și toată existența lor are o noimă exclusiv comercială.

Așa, de pildă, m'a surprins și m'a indignat să văd zilele aceste în »Adevărul« și în alte

câteva cotidiene laude nesăbuite la adresa unor poezii fără duh și fără talent ale unui poetastru decadent. Cuvintele aceste, exagerate și îngâmădite fără înțeles, sânt desigur numai cuvinte de mântuială și de reclamă și nu au nimic de a face cu însăși valoarea cărții trimbițate. Dar să rămână stabilit, că reclama aceasta și aberațiile aceste sânt o gravă atingere adusă demnității criticii și rolului ei cinstit de a stabili adevărul. Ziarele zilnice, încredințând controlul literar unor infirmi intelectuali, se fac vinovate de a lucra pe față împotriva intereselor superioare ale literaturii noastre, produc confuzii în public și falsifică valorile.

Și iată cum literatura ajunge prin ziarele noastre în halul cenușăresel!

Despre un alt sistem de a face critică la ziarele noastre, fie-mi permis să arăt un caz personal.

La Informațiile »Neamului Românesc« dela 8 August se pot citi câteva reflexiuni asupra culeselor literare, — reflexiuni pe cari numita revistă le reproduce, dupăcum arată, din ziarul »Mișcarea« dela Iași. Ei bine, rândurile acele sânt ale mele și surprinderea nu mi-a fost mică, să mă văd pe nevrute colaborator la două organe, străine de mine.

Am răsfoit apoi, din o simplă curiozitate, colecția numitului ziar din Iași și surprinderea mea a crescut, când am descoperit acolo o rubrică intitulată »Din zborul vremii«, unde cineva mi a reproducut, rind pe rind, o serie de reflexiuni literare de ale mele, fără iscălitura mea și fără a indica

idealuri generale, asupra cărora nu mai admitem discuție în ceea ce privește consecvența lor. Nu poți fi un luptător pentru cauza românească și în același timp o otrepă de unealtă în mâinile adversarului. Nu poți sluji cultura românească în calitate de mercenar al adversarului istoric al neamului tău. Căci aceste și altele nu mai sânt consecvențe nevinovate, ci sânt de-adreptul paradoxe și conflicte sufletești din domeniul patologic.

La noi, din păcate, s'a ivit și tagma aceasta de inconsecvenți nelogici. Și pe cât de mult trebuie să plângem pe aderenții statorniciei, dusă la absurd și pe oamenii unei singure formule, pe atât de mult ne doare să vedem cum câteva energii de seamă se desprind din rândurile noastre și cum aceste, prin salturile mortale ale firei lor inconsecvente, trec ținta și dispar în prăpastie.

Congresul »Asociațiunii«. Măne se va deschide la Dej congresul anual al celei dintâi însoțiri culturale a noastră. Din raportul general prezentat de comitetul central ne-am convins că destinele Asociațiunii sânt încredințate unor mâni destoinice și că mulțămia zelului frumos al conducătorilor ei se realizează an de an progrese tot mai frumoase pe terenul întins și atât de părăginit pentru a cărui fructificare a fost menită.

Dorim Asociațiunii o frumoasă izbândă culturală la Dej și o salutăm în munca ei de fortificare a acestei cetăți, menită să înfrunte atâtea curente vrăjmașe ce cearcă să străbată acest ținut străvechiu românesc.

Dej, 17 Septembrie. (Telegrama trimisului nostru special). Comitetul Asociațiunii, în frunte cu vice-președintele Andrei Bârseanu a sosit cu trenul de 5 după amiază. Președintele, dl I. St. Șuluțu a fost reținut în Sibiu de cauze sanitare. Dintre membrii

comitetului au venit dd. P. Cosma, N. Ivan, I. F. Negruțiu, Dr. L. Lemény și Oct. Tăslăuanu. În numele românilor din Dej a rostit un emoționat discurs de benevolaritate canonicul Welle.

Se prevede o mare aglomerație pentru mâne

Relațiile turco-române. Vestea că vre-o 500 de excursioniști români vor sosi la Constantinopole, în scopul de a înapoia ultima vizită pe care au făcut-o turcii în România, a provocat în presa otomană comentarii foarte favorabile asupra relațiilor turco-române.

Un ziar citează o broșură franceză publicată la București de un deputat român, care, într'un stil elocvent, pledează ideea unei apropieri între România și Turcia.

Ziarul în chestie pune în evidență că relația dintre noul imperiu otoman și România n'are nici cea mai mică urmă din nelcrederea care caracterizează raporturile Turciei cu celelalte state balcanice.

»Prin situația sa geografică, prin poziția sa politică și din motive etnografice, România pare predestinată să-și lege soarta de cea a imperiului otoman, cu atât mai mult cu cât poporul român e îndrăgît de libertatea lui, că a ajuns la o înaltă treaptă de civilizație și că a demonstrat pe câmpul de bătălie valoarea sa militară.

România e o țară a cărei configurație teritorială e terminată. Ea constituie un element eminent pacific. Nici un alt stat în peninsula balcanică n'are atâta interes la menținerea status-quo-ului ca România. Acum, mai cu seamă, când echilibrul în Balcani riscă să fie deranjat, Turcia trebuie să pule un oarecare preț pe raporturile cu un stat al cărui sprijin îi va cruța multe zguduliri cari ar putea să se producă.

Se poate ca de o parte și de alta să fie oameni de stat cari, pentru un cuvânt sau altul, să nu volască o apropiere între Turcia și România, dar ceace e sigur e că forța lucrurilor va aduce această apropiere, — nu așa de repede cum s'ar putea produce prin mijlocirea unei acțiuni personale, dar, fără îndoială, în chip tot așa de sigur.

Cel dintâi consiliu de miniștri se va ținea Sâmbătă, trebuind a se fixa definitiv și de cu vreme proiectul bugetar. Dintre miniștri au sosit în capitală contele Khuen, președintele consiliului, Lukács, ministrul de finanțe și Seréyi ministrul de agricultură.

lavorul, de unde le a împrumutat. Pe semne un milos colaborator dela gazeta ieșană, care găsește de prisos a mai face deosebire între al meu și al tău, a găsit de cuviință a se îmbrăca în haina gândurilor mele modeste și, deschizând revista mea »Viața literară« de acum patru ani, mă cîmpărtește cum vrea, mă reproduce ca pe un biet anonim, de opera cărui poate face uz, fără control și fără supărare.

Cum se cheamă asta? Este un plagiat, o însușire pe nedrept, sau numai o bună intenție de-a populariza, fără formele convenite, anumite gânduri de-ale altora? În orice caz, ideea »Mișcării« nu e rea. Dacă cel ce în acest chip își exercită rolul de literați la o gazetă vor să persiste în nobilitate lor deprindere, n'au decât să reproducă și alte texte, după alți scriitori. În literatura de astăzi sânt atâtea pagini frumoase, cari, reproduse, ar putea ținea cu demnitate locul, umplut la gazete de atâtea condeie îndoielnice. De ce nu ar continua colaboratorul »Mișcării«, în lipsă de inspirații proprii, să reproducă texte de ale clasicii noștri? S'ar face astfel cel puțin un bine real, căci s'ar populariza partea mai de seamă a producțiilor noastre literare și s'ar evita,

spre fărâcierea cetitorilor, tipărirea atâtor elucubrații originale.

Dar când e vorba de popularizarea marilor meșteri ai literaturii larăș ne gândim la germani. Ei dau în privința aceasta cea mai bună pildă. Chiar și literaturile străine ei le răspândesc mai cu îndemănare. Pe Ibsen l'au făcut cunoscut Europei traduceri germane. Acum de curând, cu ocazia aniversării lui Balzac, excelenta editură »Die Insel« a scos o ediție completă a operelor marelui prozator, la traducerea cărora au luat parte toți scriitorii germani mai de seamă de astăzi, în frunte cu liricul Hoffmannsthal și cu criticul subtil Zweig, biografii lui Verhaeren. Iată de ce în Germania cultul pentru înaltele spirite ale omenirii și respectul pentru partea de adevăr în munca fie-cărui sânt atât de răspândite.

Instructiv, în această privință, este un articol despre »Cultul lui Goethe«, scris de istoricul literar Geiger, în numărul din urmă al revistei »Deutsche Revue«. Vorbind despre felul cum se vindeau întâiele opere ale lui Goethe acum o sută douăzeci de ani, criticul ne spune, că nici una din piesele lui dramatice nu s'a vândut

Convenție militară turco-română. Ziarul parizian »Matin« publică azi senzațională știre că în România și Turcia s'a încheiat o convenție militară, în sensul căreia România e îndatorată să lupte împreună cu Turcia contra Bulgariei, în cazul când Turcia ar fi atacată de Bulgaria. Convenția aceasta, care s'a încheiat la intervenția miniștrilor de externe din Berlin și Viena, a înlăturat de ocamdată primejdia unui război turco-bulgar și în aceeași vreme întărește preponderența douor aliate din Balcani ai triplei alianțe și păgubește în același timp interesele Italiei în Balcani.

Scrisori din București.

Șarlatania cu preparatul Ehrlich. — Coruri populare. — Dela teatrul național din Iași. — Primul caz de holeră. — Măsurile luate.

București, 2 Septembrie v.

Invenția doctorului Ehrlich a făcut senzație în lumea întreagă. Șarlatanii din toate orașele au căutat să profite de naivitatea publicului spre a se putea îmbogăți cât mai repede. Unul dintre aceștia, doctorul evreu L. Grîel, a pătî o înșă, la București.

Cititorii ziarelor din România au putut citi în aceste zile următoarea reclamă: »Tratamentul și vindecarea sifilisului cu noul preparat al doctorului Ehrlich. O singură injecție vindecă în câteva zile leziunile sifilitice cele mai rebele. La policlinica Fortuna. O sută doze disponibile numai pentru o sută de injecții«.

Firește bolnavii s'au grăbit la policlinica doctorului evreu, care le lua pentru o injecție nu mai puțin, decât cinci sute de lei. În câteva zile doctorul Grîel făcu afaceri bunișoare cu leacul lui. Pacienții însă văzură cu durere că injecțiile nu au nici un efect, nici după două, nici după nouă zile. Au început deci să se plângă autorităților, cari au făcut aseară o minuțioasă anchetă la localul policlinicii conduse de șarlatanul medic.

Ancheta a stabilit că doctorul Grîel nu a svut nici-odată nici o doză de preparat de al lui Ehrlich. El făcea injecțiile cu apă caldă și cu Xeroforn. Acest leac așa de simplu era firesc să nu aibă nici o urmare binefăcătoare pentru suferinzi. Numărul celor înșelați în chipul acesta

în mai mult de 330 exemplare. Din »Götz von Berlichingen« s'au vândut 20, din Clavigo numai 17 exemplare, iar la întâia ediție din »Faust« și »Tasso«, editorul lui Goethe a avut de înregistrat o pierdere de 2000 taleri. Iar astăzi? Astăzi o ediție populară a lui Goethe, tipărită în șase volume mari, a desfăcut 20.000 de exemplare în șase săptămâni, iar edițiile cele mari de câte 125 de volume, cari costă câte 85 mărci, continuă să aibă o mare căutare.

O biografie a lui Goethe, scrisă în două volume de Bielschovsky, s'a vândut în scurtă vreme în 70.000 de exemplare, cu toate că costă 13 mărci exemplarul. Și cu toate aceste cifre înspălmântătoare, cari ne vorbesc de temelul trainic, pe care e așezată cultura germană, autorul acestui articol asupra lui Goethe tot se plînge, că nu ar fi destul de adânc acest cult pentru opera genialului scriitor și că publicul german trebuie să zică înainte: »Mehr Goethe!...«

Iată o pildă pentru noi, care ne învață, că opera de valoare produce neconținut și că datoria conducătorilor unei mișcări — fie și a »Mișcării« din Iași — este să țină mai bine interesul pururea cald pentru scrierile puternice din literatura noastră, în loc de a înmulți nămolul cu auto-producțiuni de o originalitate problematică.

Fabrică de parchete,

Gluj—Koložsvár.

Fabrichează orice parchete din sterjar și carpen pe fond de asfalt.

Lucrări de cherestrea în orice mărimi, în lemn de stejar, carpen și brad.

Primește prelucrarea completă a dusumelelor.

este foarte mare. Până una alta procurorul a arestat pe șarlatanul medic, care a și fost internat la Văcărești, unde va avea timp destul spre a medita la efectele invenției lui Ehrlich.

Societățile corale dela noi, cu deosebire cele din Bănat au o reputație cât se poate de frumoasă în România. Ele sânt luate ca exemplu ori de câte ori este vorba de cultivarea cântecilor populare, de răspândirea gustului de muzică în popor. Căci aceste societăți sânt în adevăr vrednice de toată lauda și admirația. Cu ocazia expoziției s'a văzut câtă însuflețire au produs cântecile lor în mijlocul fraților din România, unde până acuma nu existau astfel de cazuri. S'a scris și s'a discutat mult această chestiune. Pentru a putea însă înființa un cor țărănesc se cere așa de multă stăruință din partea conducătorilor.

Inceputul s'a făcut în județul Dâmbovița, în comuna Valea-Mare, aproape de Târgoviște. Aici s'a înființat acum de curând societatea *Hora Văilor Unite*, al cărei program este: Să lucreze pentru răspândirea gustului muzicii în popor. Să înființeze un cor și o fanfară. Să desvolte spiritul de asociație. Societatea își propune a înființa cu timpul și un teatru popular. Corul va cânta în fie-care duminică și sârbătoare în biserică, atrăgând în chipul acesta pe săteni la sfântul lăcaș de rugăciune, de care în multe părți sânt așa de înstrăinați.

Inceputul este cât se poate de lăudabil. Progresul, având în vedere libertatea de care alcătuirii societății se bucură, este garantat. Să nădăjduim că exemplul bun va găsi destul imitatori.

Eri s'au început repetițiile la teatrul național din Iași, al cărui director este, după cum se știe, dl Mihail Sadoveanu.

Angajamentul personalului s'a făcut. Astăzi personalul artistic al teatrului național din Iași se compune din următorii societari:

D-nele Athena Georgescu, Verona Cuzinski, Aglaie Pruteanu (Teodoru), Ecaterina Petroni, Eufrosina Momuleanu, Zeo Conduratu, și domnii: C. Ionescu, V. Cuzinsky, Gh. Cârjă, C. B. Penel, M. Popovici, P. Petrone, Stăne Dragomir, C. Momuleanu, M. Pella, R. Demetrescu, V. Boldescu și I. Profir.

Gagiști: d-nele N. Profir, M. Ionescu, d-soara Anicuța Cârjă, M. Horga, și d-nii N. Belgan, Gh. Slavnicu și Gh. Dumitriu.

Pentru repertoriul acestei stagiuni d. Sadoveanu a ales o seamă de piese originale de ale autorilor români mai noi. Pe lângă acestea au

fost alese și piese din literaturile străine. În primul rând vor fi jucate piesele lui Ibsen, într-o frumoasă traducere românească. Montarea acestor piese s'a făcut cu deosebită îngrijire. De remarcat este că conducătorii acestui teatru s'au gândit la câteva lucruri menite să mulțumească pe toți iubitorii de teatru. În primul rând s'au ieșenit prețurile locurilor, cari până acuma încă contribuiau la depărtarea publicului de reprezentațiile teatrale. Din cele trei reprezentații săptămânale, una a fost rezervată pieselor originale. O seară a fost rezervată pentru piesele populare, cu scopul de a deprinde marea public cu vizitarea cât mai deasă a teatrului.

Se pare că holera, de care ne temeam atât de mult nu va ocoli țara românească. Cu toate măsurile luate, ziarele vestesc cumcă la Galați un caz de holera a fost recunoscut în mod oficial. Victima a fost lucrătorul C. Bria din serviciul agenției italiene din acest oraș. După părerea medicilor microbul holerei ar fi fost adus din Italia. Măsurile de pază sânt luate cu cea mai mare sâricie.

În presa de aici alarma este mare și de altfel foarte îndreptățit. Circulă zvonul cum că la Brașov încă ar fi avut loc cazuri de holera, dar au fost tănuite de autoritățile ungare spre a nu da prilej României să ia măsuri și mai severe la frontiera din spre Ungaria. La Predeal există și până acuma un control destul de sever al călătorilor, cari vin din punctele contaminate de holera din străinătate. Aceștia trebuiau să se supună unui control medical. Băgajele și hainele de pe dâșii erau desinfectate. Greutatea constă însă în faptul că acești călători, spre a fi feriți de neplăcerea de a se supune controlului medical, nu spun localitatea de unde vin. Se poate astfel aștepta ori-cine la izbucnirea epidemiei.

Panica este cu atât mai mare, cu cât, după știrile sosite la serviciul sanitar, la Reni, în Basarabia s'ar fi ivit câteva cazuri de holera. Iată măsurile luate la granița Ungară:

1. Intrarea în țară a călătorilor din Austro-Ungaria se va face pe uscat numai prin punctele: Burdujeni, Predeal, Vârciorova, Căneni și Palanca. Toate celelalte puncte de intrare în țară, sânt închise pentru acești călători.

Pe apă, este permisă intrarea călătorilor din Austro-Ungaria prin următoarele porturi dunărene și anume: T. Severin, Turnu-Măgurele, Calafat, Giurgiu, Brăila, Galați, Tulcea și Sultina; toate toate celelalte porturi dunărene ale țării rămân închise pentru acești călători.

Orice vapor, șlep, etc. trebuie să se oprească în portul Turnu-Severin, spre a i se face vizita medicală.

2. Rufele murdare vor fi desinfectate.

3. Călătorii veniți din Austro-Ungaria vor fi supuși la domiciliul lor, la o supaveghiere de de cinci zile, socotite dela data sosirii lor.

4. Nu permite intrarea în țară a cetelor de lucrători și emigrați veniți din Austro-Ungaria.

5. Produsele alimentare de origine anuală, în stare proaspătă precum și legumele verzi vor fi prohibite.

Coresp.

Poporul nostru și meșteșugurile.

»Meșteșugul e brațară de aur« sânt vorbe înțelepte. Numai urmând acest sfat Englezii, Nemții și Francezii sânt popoarele cele mai bogate din lume. Unde nu e mult meșteșug, în acele țări e sărăcie, și ca un popor să scape de sărăcie trebuie să aibă dragoste cătră comerț și industrie. De-aceia oamenii luminați ai noștri veșnic se luptă pentru ca și Românii să îmbrățișeze meșteșugurile, să fie cât mai mulți breslași și negustori. Căci noi sântem un neam sărac deși munții și văile și țara cuprinde atâta bogăție. Dacă părinții n'ar căuta să facă copiii lor numai »domni cu învățătură«, ce i ar da la meșteșug, dacă puterile noastre le-am îndrepta mai mult cătră acest izvor de unde izvorește aur atunci vom putea lupta cu folos, vom învinge.

E bine, ca pe scurt, să vedem cum și în ce chip alte națiuni din Apus, au înaintat în industrie și comerț până la progresul frumos de astăzi. De mult, cu sute de ani în urmă, Anglia, Franța, Germania, Olanda, ca și noi astăzi se îndeletniciau mai mult cu agricultura. Dar Francezii au fost cei dintâi cari au înțeles mai bine nevoile vieții și scara de îmbogățire cum să se suie un popor ca să trăiască bine, căci au îmbrățișat toate meseriile și au ajuns a trimite

Freamăt de pădure.

Ascult freamătul pădurei. E un cântec nespuse de dulce. Îți pătrunde în suflet, te farmecă, îți potolește orice patimă. Și te simți așa de bun. Așa de bun și de iertător. Ascult freamătul pădurei. Aș vrea să-l ascult cu sufletul din alte vremuri, când florile aveau glas de inger și frunzele știau să talmăcească viitorul.

Sânt iarăș copilul cu ochii cumiști, în carul se răsfrânge seninul cerului. Sau e numai o părere? De multe ori ne credem așa de nevinovați, pe când, dacă ne-am întreba stăruitor, am vedea că în cutele inimii noastre purtăm, ca un ghimpe veninos, sămânța urei și dorul de răzbunare. Pe ce? Pe cine? Poate pe propriul nostru fel de a fi.

Ascult freamătul pădurei. A'tătea sunete, atâtea tremurări ușoare s'au împreunat într-o orchestră ciudată. Un cântec, care vorbește tuturor inimilor, care vorbește, care are răsunet în toate piepturile. Îl înțelegi cum vrei, sau cum vrea puterea, care te duce și e stăpână pe tine în viață. Un cântec în care un maestru nebun, într'un moment de supremă inspirație, a simbolizat viața noastră cu visurile și cu patimile ei.

Câte nu deslușești într'un freamăt de codru! Ascultă. Nu simți în notele aspre, fluioare, eternele vae al celor mulți și îngenunchiați? Și nu te înfloară? Ei nu spune că s'fericiți cel ce plâng. El spune că sânt mulți și buni. Sânt atâtea chemări. E strigătul de revoltă al celor însetați după dreptate. E ruga lor. Căci ei știu să se închine.

În îngânarea dulce, ca un cântec de mamă lângă leagăn, n'auzi cântarea celor cari o clipă au avut iluzia fericirii?

Ascult freamătul pădurei. Acum el are ceva din pornirile unui suflet, pe care nu l-a putut potoli nici rânilor primite în luptă, nici căldura iubirei, nici ura, nici indiferența. Are ceva asemănător cântecului de vifor. O, viforul, câte știe el să spună! În marșul lui, a smuls din atâtea inimi accente de mândrie, de nepăsare, de durere și desnadejde.

Ascult freamătul pădurei. Și sufletul meu se întunecă. Este în el mult din ironia viforului. Și viforul îmi aduce în suflet un chip frumos de față și o poveste, pe care am trăit-o eu, pe care o știu numai eu. Căci n'am mai spus-o nimănui. La ce ar mai ști-o și alții? Nu cred c'ar fi priceput-o ca mine.

Viforul îmi aduce aminte de ura, care clocește în atâtea suflete. Și povestea mea e povestea primei porniri de ură pe care am simțit-o,

care mi-a orbit judecata, m'a făcut să-mi uit de rostul meu întreg. Mi-a armat dreapta și cu glas de demon poruncit mi-a zis: Lovește! Lovește bine. Lovește fără de greș, lovește fără a te mai gândi la ce va urma!

Așa vorbea glasul urei atunci, în după-amiaza aceia grozavă de ianuarie. Când salcâmiul trosneau investimantați în mantaua lor de ghiță și nămeții loveau în ferestrele casei, de nu mai puteai pricepe: de unde atâtea deslănțuire de furie asupra lumii?

Nu era nimeni pe stradă. Dar nu mă gândeam la cel de afară. Mă durea inima de cel din lăuntru.

În casă eram doi. Eu și ea. Și mai era și al treilea, pe care nu-l vedeam, dar a cărui prezență o simțeam amândoi: Nenorocul. Ne urmărise mult pe căl deosebite. Își bătuse joc de visurile noastre. Îngrădise cu spini drumul nostru, punând stavilă avântului anilor noștri tineri. Și acum, după ce ne adusese unul lângă altul, se uita nemilosiv la noi. Îl auzeam râsul ironic, îl auzeam vorbele crude. Și gândul că el e aproape ne înfiora. Și teama că nu ne va părăsi ne tortura pe amândoi.

Se stinsese focul din sobă, cobora amurgul peste oraș.

Neumann M.

atelier de haine pentru bărbați, copii și femei.

Secție deosebită pt. efectuarea comenzilor după măsură.

Furnisorul curții imperiale și regale.

dia țara lor atât lumina civilizației cât și lumina economică și mecanică

Colbert, un ministru de pe vremea împăratului Ludovic XIV, a adus la îndeplinire ținta regelui Francisc I, care în timpul domniei lui, a căutat: pe Franța să o ridice la o putere mare europeană nu numai prin organizarea armatei, ci mai presus de toate prin puterea reală — *economia*. Toate forțele le-au fost îndreptate către acea concurență încât să nimicească producțiunea de același soi al altor țări, așa încât toată bogăția dela alte popoare să vie la ei în țară — și-au reușit. Programul acesta le a rămas francezilor până în ziua de astăzi.

Puțin mai târziu s'a dezvoltat industria și comerțul în Anglia, care popor însă a pășit și mai departe decât Francezii, căci au îmbrățișat și agricultura pe care poporul francez o cam lăsase pe a doua treaptă. Nu însă în totdeauna poporul englez ca astăzi a stat la cârma comerțului și industriei universale, căci până în timpul reginei Elisabeta, Germanii (Hansa) și alte popoare le mijloceau comerțul. Datorită lui Gresham, sfetnicul reginei, a lucrat foarte sistematic contra concurenței poporului german, francez și olandez, așa încât a ajuns ca Englezii să-și trimeată departe în lume tot ce eșia din fabricele lor, ocupând cu bogăția mărfurilor lor toate porturile din continent. El a fost cel dintâi care după sistemul olandezilor a înființat întâia bursă în Anglia. În vremea aceasta profită de nimicirea »Armădei« spaniole, și acum li-s'a deschis o nouă cale de îmbogățire în stăpânire — le era deschis Oceanul. Dar acești pași uriași și acest drum cu noroc se datorește în primul rând conducătorilor și statului care prin diferite instituțiuni de tehnică și comerț au contribuit la realizare.

Dar să vorbim despre noi. Poporul nostru ca să poată îmbrățișa meseriile și comerțul, e prea adevărat, că are nevoie de sprijin și de o educare națională și prielnică, însă în împrejurările noastre, cei dela

câma țării cu poporul maghiar ne stau de-a curmezișul. Noi nu voim să ne ridicăm a concura alte națiuni din această țară, dar voim, în același timp, ca noi cu calitățile noastre ce ni le-a hărăzit Dumnezeu, să ajungem la o trezire națională economică, să ajungem a re procura nouă ce ne trebuie prin mâinile și munca noastră și banul nostru muncit să nu ia parte la înfiorarea altor națiuni și la sărăcia casei noastre, ci să rămâie în punga noastră.

A aștepta noi ajutorul guvernelor de aici ar însemna să ne înșelăm amarnic. Sprijinul, puterea, educația economică dela noi și prin noi.

Noi în împrejurările în cari trăim și ne dezvoltăm, fiecare pas trebuie făcut cu înzecită chibzuință și judecată ca la alte națiuni. Dacă vom avea seriozitatea și munca cinstită în orice fapt numai atunci ne vom întări sufletește și trupește. Când zicem să ne îndreptăm toate privirile înspre meșteșug și comerț asta nu înseamnă că am fi împotriva culturii ori a civilizației, dimpotrivă numai când mână în mână cultura cu meșteșugurile vor merge, numai atunci va fi un progres statornic. Și să observăm, în treacăt ceva: tinerii noștri de astăzi cum studiază nu sânt atrași de dragostea științei, ci mai mult a și asigura o viață mai dulce, și goana după acel titlu de: *doftor*. Tănărului de astăzi îi lipsește zelul, însuflețirea și credința. Acestea sânt fapte cari trebuie să ne puie pe gânduri, să ne ocupăm de aproape, nu numai pe câțiva dar pe toți Românii. În loc de o adevărată clasă de oameni inteligenți, avem un proletariat cu guler și cravată, care pe zi ce merge se mărește. Și să ne mirăm cum în astfel de împrejurări nu arătăm un adevărat progres, îndeajuns, în viața noastră culturală și economică? Dar mulți vor răspunde: că nu avem puterea, libertatea, că sântem subjugați. Bine dar acesta nu e un răspuns care să ne mulțumească, și nici nu înseamnă să ne ție pe loc, să stăm cu mâinile în buzunar, nepăsători. Tocmai

gândul și teama că ne aflăm în așa soartă dureroasă să ne cutremure, să ne înțele-nească sufletul. Si nu plângem numai — căci păcătoșii plâng!

Puterea această politică ce acum încă ne lipsește, ne apasă, o putem slăbi, rupe, nimic cu totul, întocmai ca și națiunile apusene prin întărirea noastră pe terenul economic. Trebuie să facem și noi ce a făcut Gresham cu Hansa germană. Țăranului nostru de astăzi îi tot putem striga: »Măi loane fâte meșteșugar«, că nu vom ajunge la nici un sfârșit bun. Cum putem noi pretinde dela poporul nostru, dela țăranul nostru, a se duce la meșteșug, când nu i arătăm calea prin fapte. E foarte drept că nu avem puterea politică, dar avem învățătorii și preoții noștri. Nu e această o putere și încă destul de mare?! Nu atârnă și dela ei viitorul tinerimii? Această putere deci trebuie folosită în aceeași măsură ce o fac și cărturarii noștri și a altor țări apusene. Până când vom ajunge și la noi la diferite alte mijloace, ca să ușurăm acest apostolat al preoților și învățătorilor, până atunci ei sânt acci chemați a ne mântui neamul. Deci trebuie să îndemnăm cu sfaturile noastre, educând, lămurind tineretului nostru că tot lucrul drept e de folos și cinstit și făcându-l să se intereseze și de meșteșug. Trebuie să-i ruinăm credința oarbă că munca fizică ar fi o rușine, că un slujbaş oarecare ar duce o viață mai bună decât un harnic meșteșugar. Să începem deci munca, dar ca națiunile din Apus, sistematic și de sus, să educăm poporul la industrie și comerț, la bogăție și putere națională.

L'invisible voyageur.

(Domnul A. și domnul B. discută într'o cafeana — să-i zicem: Central — din provincie).

A.: Prost lucru, frate; ne am dus dracului.

B.: Cum ne-am dus? Va să zică tu crezi că...

A.: Cu siguranță... Holera e în splnarea noastră... Sântem împrejmuiți din toate părțile. De o

Făcea să tremure ferestrele. Invinețise obraji și buzele ei și în ochii mei revărsase întunerecul lădului. El, nenorocul. Ridea de îndrăzneala visurilor noastre, de curajul, cu care porniserăm spre altă lume, de mândria de a fi voit să ne ridicăm singuri. Și risul lui Laiu îl înțelegeam. Dar nu ziceam nimica.

Uneori ea ofta prelung. Se uita la mine cu ochii ei frumoși de copil pismuit de soartă. Și eu n'aveam nici măcar curajul de a o mângâia. Pot vorbele bune să încălzescă mâinile, cari tremură de frig? Sărutările, pot ele sătura o gură flămândă? Nenorocul hohotea. Și hohotul lui răsună în adâncul sufletului nostru. Amurgul cădea greu peste oraș și peste noi. Peste noi amândoi.

Prin geamul înghețat deslușii o siluetă, pe care o cunoșteam.

Era unul dintre cei mulți, cari știu să vândă tot. Știu să vândă cu preț bun. Unul dintre cei mulți, cari își vând avuții, conștiința și sufletul. Care s'a rupt din mijlocul celor cari așteaptă, a plătit birul renunțării la orice ideal, și în schimb și-a cumpărat blană, șosoni, abonament la birt și la teatru. Era roșu și rotund la față. Ochelarii și-i alesese par'că anume de culoare mai închisă, ca să nu poată nimeni desluși în ochii acela aproape roșii, fără de gene — pecetea infamiei.

Se apropie de fereastră. Simțeam cum îmi scad puerile. Înaintea ochilor mi-se lăsă o noapte fără de hotare. Brațele îmi căzură obosite dealungul jilfului.

— Ce vrea canală? Cine l-a chemat aici? Ea mă învăluie într'o privire de copil fără de noroc.

— Nimenea. De-ar fi venit chemat, tu n'ai fi aici. Pe tine te am chemat. Pe tine.

Suci cheia bine. Veni aproape de mine mă cuprinsese în brațe. Incepu să mă mângâie pe frunte, pe ochi, pe obraji înghețați. Mâna ei mică tremura.

— Pe tine te-am chemat. Pe tine te-am chemat.

Cel de afară se opri și bătu în fereastră. Odată. De două ori. Așteaptă. Nimic. Bătu de trei ori. Și așteaptă iară.

Ea mă cuprinsese de gât. Simțeam lacrimile calde pe obraji mei. Și lacrimile ei mă ardeau, mă dureau de-mi venea să țip, să strig, s'audă o lume, să plângă o lume cu ea. O lume să blasteme cu mine.

Am tras revolverul din buzunar și am ochit bine. O detunătură puternică. Fereastra sări în țandări. Cel de afară căzu motoiol în zăpadă. Ea se sculă din branțele mele și mă privi îngrozită.

-- Ce-ai făcut?

— Nimica!

Am luat o coală de hârtie și am lipit-o la geam. M'am așezat apoi pe scaun, urmărind mișcările hienelor săngerate, care se ridică încet, și, mai mult târându-se, dispăru în amurgul trist de Ianuarie.

— A plecat?

Ea îmi cuprinsese genunchii, îmi săruta mâinile ca robul scăpat dela paire.

— Fil binecuvântat. Fie binecuvântată clipă, care mi te a scos în cale! Soarele meu. Lumina mea. Fil binecuvântat!

Afară, viforul contenise. Se făcuse liniște. O-așul par'că adormise somnul de vecii. Numai noi mai trăiam. Noi amândoi. Părăsiți de Dumnezeu și de moarte. Părăsiți până și de nenorocul, pe care l simțeam cum se depărtează, scrijind amenințător din dinți.

— Te am biruit! Te am biruit!

Un val de căldură nespuse de dulce se cobori peste sufletul meu. Departe, în zarea plumburie zării fantoma blândă a ferii. Par'că mă chema unde va. Unde?...

Ascultă freacă pământului. Câte faine nu acopere el. Eu le înțeleg. Eu le știu. Dar din toate notele-bizare par'că mai mult mă farmecă cele cari se aseamănă cu glasul viforului din după amiaza aceia tristă de Ianuarie.

O văd pe ea galbenă ca ciara. Văd mâna ei cercând cheia. Simt toată revolta, toată ura celor fără de noroc în contra exploatareii suferinței și-al tinereții obidite. Aud o clipă pocnetul revolverului...

Apoi iar se face liniște. Notele freacă pământului se schimbă în marș de triumf. Din întreg amestecul de acorduri aud un glas, care le covârșește pe toate: înainte! Tot mai înainte! În ciuda vieții, care ne poartă atâta nenoroc și atâtea amăgiri!...

I. U. Soricu.

parte Rusia-Galiția-Bucovina; de alta Italia Austria... S'a isprăvit!

B.: Bagă bine de seamă, prietene. Jurnalele n'au trecut încă peste sezonul mort, sezonul călătorilor dacă vrei... Viața politică și-a închis palatele de murcă, domnitorii sânt în vilegiatură, politicienii dorm și ei somnul binefăcător al sietel de vară. Ce să faci jurnalele? Da apărut tot trebuie să apară, căci altfel ne-am plictisit de moarte! Ce faci dar? S'apucă și scriu articole (chilometrice pe chestii mărunte. Noul rege al Muntenegrului, care n'a ajuns încă să poarte măcar ghețe de box (din cisme încolo n'a avansat) — și a cărui regat nu e în extensiune cât un comitat cum se cade din țara noastră — figurează ca subiect, serios sau comic, în lungi articole de fond, primejdind echilibrul Europei prin confederația statelor slave balcanice, și punând astfel la cale intrarea României și a Turciei în tripla alianță, drept contrapond. Ei bine, e o exagerare caniculară în aceste comunicate, întocmai după cum e și cu holera. În Rusia a fost holera întotdeauna, e chiar țara holerei dacă vrei, în Italia pe același urmă. Exagerează jurnalele; atâta tot!

A.: Dar bine omule, imboinăvirile din Viena, din Pesta, din Cernăuți...

B.: S'ou desmințit, prietene!

A.: Da, înțeleg pe deplin rostul acestor desmințiri... Un ordin dela poliție, un gest al corpului sanitar — și lucrul s'a astupat. Cățiva inițiați știu, cât pentru ceiațăși — jurnale n'au, în cazuri de aceste, alt rost decât să amăgească pe cetitorii de bună credință.

B.: Bine, frate, cine e Informatorul nostru cel mai indispensabil? Nu jurnalele? Pentru ce le celești atunci așa de regulat?

A.: Înțeleg pe deplin jurnale, dar în chestii de natură așa de gravă, n'au nici ele informațiile de lipsă. Desmințesc azi știrile de ieri, într'o completă nesigură. Dar este ceva adevăr, trebuie să fie!

B.: Da, adevăruri de acele, cari se scriu vară; umflate, exagerate...

A.: Prietene, să vii să-ți dau numărul din urmă al revistei «Je sais tout», să vezi cât de groznic e înfățișată holera, acest vagabond invizibil și prim jidos, care e pretutindeni: pe vapoare, pe trenuri, pretutindeni. E îngrozitor s'o vezi, cum umblă noaptea prin cabine și își alege victimele; cum debarcă alături de sutele de pasageri și cum rânjește ca un monstru deasupra capetelor. Mai ales tabloul din urmă e de toată oroarea. Vezi trenul sosind la Mecca, sutele de pasageri dându-se jos din vagoane, și deasupra vagoanelor un spectru uriaș, un spectru invizibil li pândește rânjind, tolănit peste trei vagoane, cu o privire de fiară fiamândă... Vezi, așa trece epidemia îngrozitoare din loc în loc, pe aripile vântului sau ale vapoarelor, în cutele invicibile ale stralelor, în picioarele minuscule ale muștelor...

B.: Și care va să zică ție teamă?

A.: De sigur.

B.: Vezi mie nu mi e teamă, absolut nu. Dacă ar fi să mă laud după toate prescripțiile igienice, ar trebui să am cu mine pururea sticlucă de carbol sau sublimat... În sfârșit, tot nu m'am prăpădit, și, slavă Domnului, nădăjduesc s'o mai incurc o vreme pe lumea asta.

A.: Și dacă vine holera? Nu știi, că în 1873 a curățat jumătate de milion. Cinci sute de mii de suflete numai în țara noastră!

B.: Ei — și? Să fi fost chiar două milioane, — ce are a face?

A.: Bine, nenorocitele, nu te gândești, că și tu poți să mori, în acest groznic seceriș al epidemiei?... Tu, sau eu, ori altul alături de noi!

B.: În cazul acesta discuția se încheie. Moartea nu înseamnă totdeauna cea mai mare nenorocire... Sânt ele mai mari, mult mai mari... Și, pe urmă, să vedem lucrurile mai de aproape. Moare un milion de oameni... alt milion avansează în locul lor... averea se împarte în proporții mai mari, mai ac-

cesibile pentru traiul destul de anevoios de azi... Și atât! E o nouă circulație, ca după un război cumpărit, dar curățarea aceasta își are și ea părțile ei bune.

A.: Adevărat, dacă holera ar ataca numai pe moșnegi, dar ce te faci, cu mii de orfani, cari rămân pe drumuri?

B.: Ce te faci? Vom vedea, ori vor vedea alții...

(Pauză. Domnul A își sucește o țigară, în vreme ce Domnul B. își bea restul de șvarf).

A (cu oroare): Vom vedea cum preoții vor înmormânta zilnic câte zece morți; cum doctorii vor întinde bolnavilor medicamentele cu prăjini, de departe, ca să nu se infecteze... Cum vor cădea oamenii pe stradă...

B.: Dacă le vom vedea toate astea, vom fi încă în viață. Vorba e, să nu ne facem spaimă din nimic. Vine toamna — și holera doarme atunci chiar în metropola ei: Rusia. Și vine iara, când amurșește apoi cu totul!

A.: Așa să fie, dar tare mi e teamă...

B.: Vezi, prietene, chiar teama este cel mai periculos bacterii al oricărui epidemii. Abia jumătate din victime mor din pricina b'a'ei; restul moare de frică.

(Pauză chelnăruș aduce jurnalele mai proaspete, de seară. Dl B. își aprinde țigara, privind plictisit prin geam; Dl A răsfoiește jurnalele cu o vădită febrilitate).

A (într'un târziu): Știam, știam că ne trag pe sfoară. În toate părțile desmințiau și ameliuau lumea cu comunicate optimiste: Nu e primejdie, nu e holera, s'a isprăvit! Ei bine poftim! (Izbește jurnalul cu furie pe mășuța de marmură) p'fii și cască și o'hil. E holera în Viena, în Pojon, în Iavrin, Măhaci și așa mai departe. Holera pretutindeni și mai stăm cu mâinile în sân și ne amăgim cu frazele goale ale stăpânirei. Păi bine, mă, stăpânire-i asta? Să te amăgească cu vorbe bune, în vreme ce primejdia îți atârână de asupra capului? În loc să-ți strige în gura mare: băgați de seamă, oameni buni, că primejdia e la ușă; vedeți și luați toate măsurile de prevenție...

În Italia și în România s'a alarmat lumea întregă; gazetele scriau lucruri îngrozitoare. La noi! Gazetele au fost amușite; cazurile grave au fost retăcute, până la 10—12 zile, când vine guvernul și se desmințe singur, recunoscând că am avut alevea atâtea și atâtea cazuri de holera asiatică. Asta se cheamă porcărie, domnule!

B.: Mai încet, prietene, nu sbiera așa, că ridică cafeneaua în capul nostru... Să văd puțin (ia jurnalul citește cu atenție, se uită încă o dată la «ultima oră» și într'un târziu clătină din cap cu neîncredere). Păi asta nu înseamnă nimic, sau aproape nimic. Sânt câteva cazuri izolate... pe o singură linie, lângă Dunăre. S'au luat toate măsurile de precauție; epidemia n'a putut să se extindă nici un pas mai departe. Atât. Victimele vor fi astrucate; noi ne vedem veseli de treburile noastre, și Dunărea și holera's departe!

A.: De geaba rizi! Văd eu, că ție-a mai scăzut vlociunea din glas!

(Tăcere. Cei doi prieteni resfoiesc tăcuți prin jurnale, cu frunțile din ce în ce mai posomorite. La mesele din jur oaspeții vorbesc în taină, ca supt povara unei amenințări. Și invizibilul pasager, stă rezimat de biliard, în straie murdare, sfidându-și victimele, cu un rânjet de triumf în colțul gurei...)

Al.

Conflict de graniță între România și Ungaria.

VIII*)

Datoria statului român față cu lăcomia sașilor.

Am ajuns la sfârșitul interesantului studiu ce am întreprins în delicata chestie a conflictului de graniță româno-ungar. Să tragem deci concluziile ce se impun din elocvența faptelor expuse și să precizăm care anume trebuie să fie atitudinea guvernului român, căruia li incumbă greaua sarcină de a păzi intactă întregitatea teritoriului României.

Oamenii noștri de stat știu bine că dela modificarea liniei de frontieră încoace, puterile contractante ne au garantat prin convențunea internațională intervenită în 1887 și ratificată în 1888, pentru folosința întreagă și definitivă a bunurilor noastre, puse prin faptul schimbării liniei de hotar în pozițiunea mixtă, deci supt regim excepțional, — un tratament după principiile cele mai liberale, autorizându-ne în exercitarea acestor drepturi să nu ținem seamă nici chiar de dreptul suveranității.

Prin urmare, posesiunea exercitată asupra celor 23 munți românești de către administrația bunurilor săsești din Ardeal, dela 1887 încoace, fiind tot precară, nu poate forma obiectul unei cereri în revendicare.

Posesiunea însușită de numita administrație săsească asupra munților în litigiu nefiind autorizată de nici un text de lege și fiind urmată numai în mod arbitrar prin concursul autorităților administrative ungare, pe cari le-a indus și le induce în eroare, nu mai este un fapt civil, ci este un fapt penal, care se poate foarte bine reprimă prin organele respective.

Cum însă această proprietate devenită mixtă prin schimbarea liniei de frontieră, adică prin această încălcare a drepturilor noastre, a fost pusă sub un regim excepțional, este de datoria puterilor contractante, cari ne au adus în această pozițiune, ca pe baza garanțiilor ce ni-s'au dat prin sus menționata convenție și în virtutea dreptului de reciprocitate, să restabilească ordinea, gonind pe Sașii din Ardeal de pe proprietatea noastră și să facă a ni-se respecta drepturile ce avem și exercițiul lor, până când vom putea transmite proprietatea celor 23 munți unui național sau chiar statului austro-ungar.

Totodată datoria statului român este ca să ceară darea în judecată a administrației bunurilor săsești din Ardeal pentru faptul său arbitrar și să se constituie parte civilă cu valoarea pădurilor tălate tot în mod arbitrar, prin exploatăriile făcute de zisa administrație, căci faptul că și a luat rolul de depozitară a bunurilor noastre, după schimbarea liniei de frontieră, nu o autoriză să-și însușească drepturi, pe cari nu le avea, înstrăinând bunurile noastre.

În ce privește linia de frontieră, astfel cum s'a tras cu ocazia delimitării făcute în anul 1887, dacă nu este din eroare trasă așa cum este astăzi, ci din rațiuni superioare de stat, pe cari nu ne este dat nouă să le cunoaștem, datoria gu-

*) Vezi »Tribuna« Nr. 169, 170, 175, 178, 179, 183 și 185.

Dentist român în Arad.

VIRGIL MUNTEAN

Szabadság-tér Nr. 3. Lângă farm. Rozsnyay.

Dinți artificiali în cauciuc dela 4 cor. în sus. Coroane de dinți în aur 24 cor. Dinți cu șurub în aur și platină 20 cor. Poduri în aur și aluminium, cari nu se pot scoate din gură, în preț cât se poate de moderat și în rate lunare. — — — Garanția până la 10 ani. Reparaturi la pieze făcute de mine se efectuează gratis. Celor din provincie se efectuează lucrările în aceeași zi.

Numai trebuie să vă comandați mobile din Budapesta

se capătă garnitură întreagă din lemn masiv pentru aranjarea dormitoarelor și constă din: 2 dulapuri, 2 paturi, 2 dulapuri de noapte cu marmoră, 1 spălător cu marmoră și cu oglindă pentru suma de 360 coroane.

Tot aceeași cu toalete în 3 părți 400 coroane.

Mare economisire în spese de transport, pentru că întreaga garnitură se expediază franco conform tocmeții separate, în oricare parte a Ardealului la provincie la dorință prezentăm în persoană bogata noastră colecție de mustre și servim cu prospecte și cu deseme. — Să fim atenți la firmă

vernului român este să avizeze la mijloacele ce le impune realitatea și gravitatea faptului în sine.

Intru cât se atinge însă de apărarea intereselor private ale moștenitorilor români din județul Vâlcea, sarcina guvernului român este să intervină în mod hotărât pentru a face ca aceste interese să fie protejate și apărate de arbitrarea și îndrăznețea năvălire a administrației bunurilor săsești din Ardeal, în disprețul angajamentelor luate și a garanțiilor date de guvernele monarhiei austro-ungare, ca și în disprețul textelor precise din dreptul internațional.

Să sperăm deci că această delicată și gravă chestiune nu va întârzia să formeze una din preocupările cele mai serioase ale consiliului de miniștri, deci ale guvernului, care are în primul rând marea răspundere a respectării de către toți a integrității teritoriului României.

I. Russu Abrudeanu.

Chestiuni și lupte naționale.

Problema națională în Africa-de-sud. După războiul anglo-bur, Anglia a făcut un gest de generozitate: a redat burilor constituționalismul, unindu-i într-o singură provincie cu coloniile engleze din sudul Africii. Cele două republici olandeze formează azi cu Kapland ul englezesc un stat numit *Unirea sud-africană*. Au un singur guvern răspunzător unui singur corp legiuitor.

Ministru al noului stat a fost numit fostul rege al burilor *Louis Botha*, ca o dovadă a deplăcuturii și a bucurii cucerii și supușii. Generozitatea englezilor a primit multe elogii pentru acest act de cavalerism. Dar se pare că pacificarea nu e deplină. Noul imperiu de o întindere uriașă, cuprinde două elemente naționale deosebite: burii și englezii. Iera fatală ca problema națională să se ivească și aici. Legile naționalității sânt veșnice și aceleaș pretutindeni, își cer și aici drepturile lor. Intre burii a căror limbă maternă e cea olandeză și între englezii din Colonia Capului, antagonismul național nu a încetat. *Louis Botha* a format un cabinet compus în mod exclusiv din burii, lucru care a muțămint pe englezi. În anul 1908 *Hertzog* ministrul instrucției din statul Oranje a impus învățământul în amândouă limbile atât în englezește cât și în limba olandeză deși mai înainte învățământul se făcea după principiul naționalității, adică fiecare copil primea instrucția în limba sa.

După unirea statelor dl *Hertzog* a ajuns ministru de instrucție al noului guvern central. Se spune că vrea să introducă principiul bilingvist în toate școlile uniunii. Aceasta a trezit, protestarea englezilor care se pare că fiind mai slabi și mai puțin decât burii se tem de o politică de desnaționalizare și olandizare.

Campania electorală pentru alegerile parlamentare, care acum e în toiul ei se face acum pe tema asta: pentru și contra sistemului bilingvist al ministrului *Hertzog* de partea căruia se află și primul-ministru *Botha*. Partidul unionist, al englezilor, protestează împotriva măsurilor lui *Hertzog*, declarând că scopul lui e de a restabili supremația burilor.

Unul din șefii englezi *Sir Percy Fitzpatrick* făcuse la formarea Uniunii apel către populația întregă de a elimina antagonismul de rasă și de a întemeia o nouă viață unitară.

Drept răspuns, olandezii au format un cabinet din care, cum am arătat, au eliminat cu totul pe englezi. Acuma *Sir Fitzpatrick* ridică împotriva lui *Botha* acuza că a răscolit din nou patimile naționale. Olandezii, spune el, au aprins din nou flacăra vrăjbei naționale.

Această evoluție a lucrurilor e privită cu mare mâhnire în Anglia, metropola noului stat. Ziarul *Standard* din Londra scrie următoarele: »Este cu puțință ca un stat să prospereze deși capii lui sânt călăuziți de motive egoiste; dar niciodată un stat nu poate să înainteze dacă înăuntrul ei e desbinat în două tabere. Poporația Africii de Sud are acum puțința să arete dacă vrea să înălțare vechea vrăjbe națională și să înceapă o nouă viață, cum s'a exprimat *Sir Patrick*. Cea dintâi ocazie a fost scăpată (la formarea guvernului) acum e prilejul al doilea la alegeri. În Londra evoluția lucrurilor din noua Uniune se urmărește cu un interes explicabil. Căci dacă burii vor birui la algeri, atunci scopul urmărit de guvernul englez cu înflințarea noului stat se va zădărnici și burii învinși vor stăpâni, iar englezii biruitori vor trebui să se supule biruitorilor.

Problema națională din sudul Africii e deci foarte interesantă și e departe de a fi rezolvită.

Șeful naționaliștilor irlandezi d. Redmond s'a rostit dăunzî la o întrunire publică din *Limerick* (Irlanda) cu mare încredere despre realizarea *Home-Rule-ului* (autonomia Irlandei) sub actualul cabinet. A declarat că se încrede în făgăduelile făcute de primul-ministru *Asquith* în chestia *Home-Rule*. (Se știe că în marea campanie electorală de astă iarnă, partidul liberal englez și a asigurat conlucrarea irlandezilor angajându-se în mod solemn pentru realizarea lui *Home Rule* pe când conservatorii o combat cu înverșunare). *Redmond* a declarat că realizarea lui *Home-Rule* e în perspectivă apropiată și că nimic nu ar putea să împiedice votarea unui proiect de acest senz. — Oare crede *Redmond* într'adevăr ceea ce afirmă?

Mișcarea națională din India. Politica engleză are două probleme naționale care curind sau tirziu vor pregăti un mare dezastru puternicului imperiu colonial. Cea dintâi e problema Indilor în care mișcarea pentru desrobirea națională crește în proporții extraordinare, a doua e problema națională în Egipt care urmărește acelaș scop al neatărnării naționale. Mai ales mișcarea din India cucerește tot mai mult teren și are un caracter de patriotism și îndrjire fără păreche. Nimeni nu va fi uitat încă fapta studentului indian *Dhingra* care a împușcat în Londra pe lordul *Curzon-Willie*, unul din apăsătorii poporului său. Omorurile și atentatele naționale sânt la ordinea zilei în India. Poporația e extrem de nemulțămîntă și amărîtă. O telegramă mai recentă din *Munshinguny* (Bengalia de est) arată că acolo s'au descoperit unsprezece bombe. Opt tineri indieni au fost arestați.

Arestările se fac și se vor face necontenit — dar ideea națională nu va putea fi arestată și va trebui să biruiască și acolo ca ori unde, iar Anglia va pierde atunci cea mai mare și mai bogată din coloniile ei.

Ce idei cludate pot răsări din capul unui om care trăiește și a trăit într'un stat național și nu are decât în mod inconștient ideea națională do-

vedește o revistă chinezească *Ka-Mun*. Făcând propagandă pentru învățarea limbii englezeșii printre chinezi, spune că limba asta e atât de excelentă, încât, convingându-se de asta guvernul Prusiei, cel mai însemnat dintre statele Germaniei, a hotărât să o introducă în Prusia ca limbă oficială!

Holera în Ungaria.

Din toate părțile țării se anunță cazuri noi de holera și cu toată lipsa de temeinicie a comunicatelor oficioase din ministerul de externe, putem zice aproape cu siguranță că Ungaria este singura țară care după Rusia și Italia, înregistrează cele mai multe cazuri de holera. După cei cinsprezece morți de holera asiatică în cursul celor douăzeci și patru ore din urmă institutul bacterologic a făcut cercetări asupra mai bine de cincizeci de cazuri, dintre cari douăzecișipatru au fost de holera. Iată un număr însemnat de bolnavi care poate servi drept cea mai eclatantă dovadă că primejdia ne a ajuns și cel din urmă refugiu e să ne apărăm pe cât se poate.

În Viena încă au apărut noi cazuri și măsurile de siguranță se iau cu o înfigurare vădită pentru a mai scăpa ce se poate încă de contaminare.

Noui cazuri pe Dunăre.

Fochistul unui vapor al societății de navigație s'a îmbolnăvit în drum dela Estergom spre Budapesta.

Autoritățile unei comune despre marginea Dunării au anunțat sețfa sanitară din capitală asupra faptului și vaporul a fost pus supt carantină, nepermițându-i să ancoreze în port. A fost introdus în portul de iarnă dela *Lágymányos*, iar fochistul izolat a fost internat la spitalul *Gellert*. Astă noapte fochistul a murit și examenul medical a constatat în fecaliile acestuia simptome de holera asiatică.

Ieri pe bordul vaporului *Vilhelm* care venea pe Dunăre în sus s'a îmbolnăvit iarăș un matroz și până a venit trăsura societății de salvare nenorocitul a murit. Cadavrul a fost depus în camera mortuară din *Rákoskeresztur* și azi i s'a făcut autopsia. După cercetările făcute reese că și această victimă a sucombat din cauza holerei.

Holera în Mohács.

De aseară dela ceasurile opt, până azi la unsprezece au obvenit patru noi cazuri de îmbolnăvire în Mohács. Încă în cursul nopții au murit doi dintre pacienți, iar starea celorlalți e foarte gravă. Din Budapesta au sosit doi medici în ajutor și s'au trimis și surorile de caritate dela societatea Crucea-roșie. Autoritățile cercetează toate casele de-a rândul, pentru a constata dacă se urmează instrucțiile de apărare contra holerei. Toate casele comunei au fost desinfectate.

Holera în Komárom.

Comitatele din lungul Dunării se contaminatează unul dela altul. După cazurile de holera din comitatul *Baranya* s'au consta-

Am onoarea a atrage atențiunea on. public asupra noului meu atelier cu instalații electrice, pentru tâmplăria **Edificiilor și mobile** în care primesc orice lucrări din ramul acesta. Scopul de competențe mi e să furnizez cele mai bune lucrări, pe lângă prețuri ieftine și serviciu culant.

Depozit permanent de mobile gata.

Cu stimă:

SZÉLES SÁNDOR, tâmplar artistic.

Oradea-Mare, Hármas-utca 5-7. Telefon intra și extra urban 992.

tat două cazuri și în comuna Dunaalmás din comitatul Komárom, în persoana unui cârmaci de vapor și a unui matroz.

În starea celui dintâi au obvenit complicații cari împiedecă vindecarea și e teamă că va muri, iar al doilea se află cu mult mai bine. Până de prezent nu s'a mai allat nici un caz de holeră — cel puțin așa spune comunicatul oficios, cu toate că săptămâna trecută a murit o femeie între simptome de holeră în comuna Kisigmand.

Starea matrozului de pe vaporul »Kolowrat«.

Azi a fost anunțat ministerul de externe că matrozul care a fost internat în spitalul din Ercsi suferă de holeră asiatică. Faptul a surprins autoritățile cu atât mai mult că matrozul și chiar cei doi tovarăși ai săi se află mult mai bine. Vaporul »Kolowrat« împlinindu-se cele 5 zile cât trebuia să stea supt carantină, și trecând orice primejdie, a fost lăsat liber și și-a continuat azi drumul spre Budapesta.

Din străinătate.

Scandaluri la adunarea națională din Grecia. Cu toate eșirile hotărâte ale regelui Gheorghe care privește orice schimbare a adunării naționale drept revoluție, se anunță din Atena că șaptezeci de deputați au ținut ieri o adunare în care au hotărât să propună în ședința de azi, ca adunarea națională să fie numită adunare constituțională.

În ședința de ieri a adunării numiți deputați au făcut un scandal monstru urcându-se pe galerii și strigând să îndepărteze biblia care se folosea la procedura depunerii jurământului noilor deputați. Pe urma acestei gălăgii s'au luat la bătaie și în câteva clipe toți se tăvăleau pe jos lăbindu-se cu ce le venea la îndemână, iar cei de la galerie țineau hangul prin țipete și urlete sălbătice.

Ziarul »Jeni Gazetta« din Constantinopol se ocupă azi la loc de frunte cu adunarea națională a Grecilor. Între altele zice, că guvernul otoman cu toată nota de răspuns a puterilor protegulatoare va urmări de aproape participarea lui Venizelos și Poligorgis la adunarea națională, iar dacă aceasta își va permite să se amestece în drepturile turcilor, Poarta își va schimba ținuta de până aci.

Întâlnirea dela Wiesbaden. Ziarul »Frankfurter Zeitung« informat din sursă diplomatică vrednică de încredere, aduce știrea că regele Angliei, țarul și împăratul Germaniei se vor întâlni în cursul lunii Septembrie în Wiesbaden. În cercurile oficiale se aduce ca motivare a acestei întâlniri că, cei trei domnitori se vor consulta asupra păcii universale.

INFORMAȚIUNI.

A R A D, 17 Septembrie n. 1910.

— Sic transit... Într-o foale italienească din Triest, cititorii rubricii de fapte diverse au dat peste următoarea informație, într-una din zilele trecute:

»Un individ, anume Francesco Pozzi, în vârstă de cincizeci și cinci de ani, a avut un atac pe când vagabonda pe străzi. El a fost ridicat de trăsura societății de salvare și dus la spital, unde doctorul a constatat moartea vagabondului, provenită dintr-o paralizie cardiacă (boală de inimă)«.

Negreșit că nimeni n'a dat o prea mare atenție acestei știri de reportaj, ca orecare alta. Pentru mulți înși, numele lui Francesco Pozzi e prilej de tristă filosofare asupra vieții... Numitul vagabond nu e altul decât celebrul Pozzi, baritonul teatrului Scala din Milan. El a avut, acum douăzeci de ani, succese mari în rolul lui Allio din »Cavalleria rusticana« și a fost angajat de către Americani pentru un mare turneu în Nou-Continent. De acolo, Pozzi se întoarce încărcat de glorie și de bani. Câștigase peste șase milioane de lei!..

Dar vai, — banii s'au dus mai repede decum veniseră.

În câteva zeci de luni, el nu mai avu nici o lăscare, și culmea nefericirii, își pierdu și vocea.

Deatunci, a dus-o în cea mai neagră mizerie...

Sărbătoritul bariton ședea zile întregi fără să aibă ce mânca și de mulțori, era nevoit să doarmă pe drumuri... Sfârșitul n'a întârziat să se apropie: informația ziarului din Triest e dovedată...

— Iarăș Orth. La Viena și alurea, mulți oameni cred că ex-archiducele Austriei, cunoscut sub numele Ion Orth trăește încă. Ca să potolească pentru vecie știrile acestea, oficiul marelui mareșal al curții vrea să publice documentele prin care moartea lui Orth e dată la iveală cu toate formalitățile. De oarece unii ofițeri s'ovniseră că Orth ar fi avut corespondență cu dânsul, de pe vaporul său falos, și chiar după ce vaporul s'a fost înecat, — acești ofițeri au fost poștiți să dea la iveală aceste scrisori. Se așteaptă cu nerăbdare rezultatul acestei anchete supreme. Oarecare ar fi sfârșitul și ori cât de bine se va ști că Orth e mort cu adevărat, — făuritorii de vești senzaționale și de foiletoane sentimentale, nu vor înceta să publice revelații din ce în ce mai surprinzătoare, — asupra fostului archiduce și a iubitei sale...

— De asupra Oceanului. Săptămâna viitoare se va încerca trecerea Oceanului Atlantic în balon.

Aeronantul american Welman, care și-a propus să facă acest drum în dirigibil, se pregătește de plecare. El speră să facă drumul în patru zile. Va fi însoțit de cinci tovarăși, cari vor împărți cu dânsul plăcerea și frica de a se duce dela New York la Paris, călătorind în albastrul cerului, de asupra valurilor fără fund ale oceanului Atlantic.

— Nunți împărătești... La cele optsprezece curți domnițoare ale Europei, nu sânt de măritat decât șase domnițe.

Una e fiica unică a lui Wilhelm II, împăratul Germaniei, princesa Victoria-Luiza, în vârstă de optsprezece ani.

Două sânt în Danemarca, principesa Thyra, de treizeci de ani și principesa Dagnar, — cu zece ani mai tânără!

Două sânt la curtea noului regat mutene-grean principesa Xenia, care are 29 ani și principesa Vara, în vârstă de 23 ani.

A șeasa e principesa Elena, fata cea mai mare a regelui Petru.

Când s'or mărita și domnițele acestea și or rămâne feți-frumoși împărătești fără mirese de viță domnească, — de ce să ne mirăm că se va lvi iarăși vr'un Johan Orth care se îndrăgostește de-o femeie fără sânge albastru în vine?

— Zăpadă pe Carpați. În valea Prahovei a nins zilele trecute ca pe vremea iernii.

A căzut zăpadă în mare cantitate pe munții Bucegi. La Azuga și Bușteni, munții aveau o înfățișare cu totul iernatică. Muntele Omul părea un om de zăpadă.

Din pricina acestei ierni vremeinice, mulți turiști au părăsit Carpații și s'au reintors în Capitală, ca să-și reva obișnuita preumblare pe Calea Victoriei, între Capșa și palat.

— Corupția din Rusia. Din Petersburg vine din nou știrea unei uriașe delapidări descoperite zilele acestea, pe urma unei anchete făcute la intențența din Kiew. S'a constatat că funcționarii Intendenței în cursul celor cinci ani din urmă au luat vre-o optsprezece milioane de ruble ca corupțiune dela furnisorii cu care aveau a face. Contra inculpațiilor s'a început procedura criminală.

— Academie de științi în Norvegia. Ieri s'a deschis în cadrul serbărilor obișnuite cea dintâi academie de științi din Norvegia în Drot-helm, a cărei edificare a costat patru milioane și jumătate coroane. La serbările aceste a luat și regele parte.

— Descoperiri istorice. În orașul Yssingeaux (Franța) s'au pus în vânzare niște piese de aur, admirabil de bine conservate. Și cari datează din vremea galiilor.

Ele au fost găsite de un cultivator. Dar punctul interesant în această descoperire este un manuscris gal, în care e vorba de un apel lansat printre popoarele galice și care le cheamă la arme ca să scuture jugul Romanilor. Se pomeneste în acest document de Iuliu Cesar, de care Gali aveau o teamă grozavă. Când s'a scris încă documentul marele căpitan murise — și Gali profitau de ocazia că reductabilul cuceritor nu mai există. Se vede însă că apelul n'a avut nici un rezultat, după câte știm din istorie. Totuși e interesant lucru să ne ducem cu mintea în trecut, la vremurile când Parisul să numea Luteția și când în locul unde trec azi tranvaiele erau păduri pline cu mistreți.

— Campaniile din Africa. O măsură recentă a fost luată de ministrul de război francez, cu privire la campaniile disciplinare din Africa, sau așa zisul »Biribi« cum le numește poporul francez.

De mai mulți ani, câți-va din cei mai de seamă și autorizați publiciști francezi, duc o campanie violentă în această chestiune, care a fost adusă și desbătută în mai multe rânduri, chiar și în parlament. E vorba de barbariile ce s'ar comite în Africa față de soldații condamnați la arestul disciplinar.

S'a vorbit — și lucrul nu pare lipsit de adevăr — de instrumente de tortură absolut inchi-zitoriale la cari ar fi supuși soldații arestați. Opini publică s'a alarmat, partizanii măsurilor disciplinare din Africa au ripostat că, numai printr-o măsură severă se poate înfrânge o leacă săibătă-cia așa zisilor soldați — așași, cari sânt mai toți trimiși în coloniile africane.

Ori cum ar fi, generalul Brun, ministrul de război a hotărât să pună capăt acestei stări de lucru. El a suprimat »Ocenele africane« sau mai bine zis a strămutat în Europa instituțiunea disciplinară în chestiune, pentru ca ea să fie sub

Dr. Stefan Tămășdan,

medic univ. specialist în dentură,
Arad, vis-à-vis cu casa comitatului.
Palatul Fischer Edz. Poarta II.
Consultații dela orele 8—12 a. m. și 3—6 d. a.

Schimbare de local!

Schimbare de local!

BEREGSZÁSZY LAJOS

blănar de modă pentru domni și dame și-a schimbat localul din piața Peștelui nr. 13, în strada Deák Ferencz 32 (casa Sarlot).

Am onoare a aduce la cunoștința on. publică că primesc orice comande de blănărie, prefaceri, reparaturi, îngrijiri peste vară, pe lângă prețurile cele mai moderate. Cerând sprijinul on. public rămân cu distiusă stimă:

Beregszászy Lajos, blănar.

supravegherea și controlul direct al autorităților militare din metropolă.

Un alt inconvenient se ivește însă: s'a vorbit de transportarea acestei garnizoane în insula Sainte-Marguerite, în apropiere imediată de Cannes și pe care lumea o numește »mărgăritarul Coastei de Azur«. Soldații pedepsiți ar fi dar încazarmați în mijlocul unei vegetațiuni regale, în ruinele pitorești ale castelului unde a trăit odinioară Masca de Fer și de unde, mai târziu se evadă cu atât ușurință mareșalul Bazaine, trădătorul dela Mety.

Fără îndoială, aceasta ar fi o minunată și luxoasă locuință pentru apași — soldați — dar e iar adevărat că ei sânt departe de a merita atâta atențiune părintească. Și apoi, prezența lor ar îndepărta fatalmente o mare parte din străinii bogăți cari vin în fiecare iarnă să contribuie prin cheltuielile lor, la prosperitatea acestei regiuni. Spalma de apași în uniforme ar face golul pe o mare întindere a Coastei de Azur. Căci dacă tratamentele africane sânt prea sălbatice pentru ei, nu trebuie să-i tratăm ca pe niște eroi; exce-sele strică, fie în bine, fie în rău.

— **Spirit francez.** Cine nu cunoaște schlipitorul spirit de á propos al ștregarilor francezi, care nu-ți rămân datori sau în întârziere cu vre-un răspuns? Vă comunic următoarea anecdotă absolut autentică petrecută la opera din Bardeaut.

Tenorul cânta tocmai, adresându-se primadonei: »Același lapte l'am supt amândoi... Dar el era gros și volnic, ea palidă și slabă. Un ștregar din galerie a strigat atunci cu o voce ascuțită:

— Se vede că dta ai mâncat tot caimacul! Și publicul a răs, a răs și tenorul; primadona însă a strâns buzele și s'a încrunțat.

— **Societatea de lectură a studenților din Blaj,** s'a constituit azi în 15 a l. c. sub președenția directorului Dr. Chețianu și a profesorului conducător Dr. Ion Rațiu.

S'au ales cu unanimitate: Preșident al societății: Arifon Pescariu, din cl. VIII gimnazială. Secretar: Ioan Pop, cl. VIII. Biblioteca Septimiu Smegelschi cl. VIII. Controlor: Alex. Precup, cl. VIII. Notar: Vasile Desmirean, din cl. VII gimnazială. Casier: Isaia Popa, cl. VII Vicebibliotecar: Ștefan Pantea, cl. VII și membri în comisia pentru cenzurarea lucrărilor s'au ales din cl. VIII: Aron Demian, Ovidiu Hulea și Lazar Isaac, iar din cl. VII: Teodor Mureșan, Gergoriu Geaflea și Traian Popa.

Directorul Dr. Chețianu prin o frumorsă vorbire plină de învățături deschide ședința, îndemnând tinerimea la muncă folositoare pentru binele societății.

De încheiere profesorul conducător Dr. Ion Rațiu, într'o avântată vorbire dorește spor la muncă pentru anul de față, și îndeamnă la bună înțelegere frățească. A. B.

— **»Balul costumat din Arad«.** În editura librăriei »Tribuna« a apărut o serie de 6 cărți poștale ilustrate, în culori, reprezentând costume și grupuri dela balul costumat din primăvara aceasta. Bucata se vinde cu 24 fileri, seria de 6 bucăți 1 cor. 20 fil.

Venitul curat se va adăoga la fondul »Reuniunii femeilor române din Arad« pentru zidirea unei școli de fete.

Mihai Radu croitor pentru domni, Cluj (Kolozsvár) strada Jókai Nr. 2. se recomandă on. public român.

x **Seminar de drept în Cluj** strada Petöfi No. 18 (dela 1 Octombrie în Ferencz József-ut No. 6.) Pregătește pentru examene fundamentale și de stat. Imprumută însemnările noul pregătite. La cerere se trimit prospecte gratuit.

x **Sanatorul »Liget«** a Drului Iakob în Budapesta primul sanator pentru boale interne din Europa, dispune de toate mijloacele de vindecare și laborator pentru examinat. Mii de diabeti, reumatici, bolnavi de splină și de inimă, cari pînă acum au cercetat sanatoriile din străinătate, acum vor găsi institut corespunzător aici în țară, așadară această instituțiune culturală cu poziție admirabilă împlinește și un gol. Sala cea mare a mașinelor mecanice de vindecare a sanatorului este provăzută cu mașini după sistemul Zanpre și cu scâlzi aeriene.

x **Când cumpărați ochelari,** a dresați-vă la magazine cari au în vedere nu numai interesul bănesc, ci vă spun sincer dacă e lipsă și de consultație medicală. Pentru ținerea strictă a acestui principiu și pentru serviciul conștiințios, recomandăm prăvălia de articole optice Seelenfreund din Kluj-Kolozsvár piața Jókai 2. unde găsiți termometre, grade, binocle, ochiari, barometre de prima calitate. Reparaturile se fac cu pricepere și grabnic.

DEIN PAULA
depozit de pălării de dame
ARAD, Weitzer János-u. 9.
(In edificiul nou a școlii de fete).

ECONOMIE.

Românii și sașii. Citim în »Foala poporului«. Doctorul sas Müller din Cohalm a făcut socoteala că în fiecare an sașii pierd câte 650 de holde de pământ pe cari le cumpără dela ei românii. Știm că sașii iau toate măsurile de apărare, încât pentru români e foarte greu de cumpărat pământ dela sași. Unde se află un pământ sășesc de vânzare, îl cumpără sașii bogăți sau băncile lor, cu preț oricât de scump, ca să nu încapă pe mâni românești. Și totuș cum spune doctorul sas, românii câștigă câte 650 holde pe an dela ei.

Dar românii sporesc și în număr mult mai repede ca sașii. Într'un an sașii se înmușesc cu 0.49% iar românii cu 0.48%, adică cu o mie de de sași aproape pe fiecare an cu aproape 5 oameni, încât se fac 1005, iar din o mie de români să fac după un an 1008. Românii sporesc deci aproape de două ori mai repede.

La „Librăria Tribunei“ se pot procura următoarele manuale

Dr. Petru Barbu. Catehism IV carte de religione	—40
» » » Simple istorioare religioase morale	—30
» » » Istorioare biblice	—30
» » » » bisericești	—30
» » » » (1910)	—30
Nicolae Crășmariu. Prelegeri metodice din istorioare biblice. Preparațiunile la întreaga materie de învățământ prescrise pentru clasele II și III și IV ale școlilor primare, 74 lecțiuni cu harta istorică a Palestinei.	3—
» » » Istorioare biblice, cl. III și IV.	—40
» » » Istorioare bisericești pentru clasa V și VI.	—40
Catehism	—40
Din istoria biblică pentru școli elementare.	—24
Din liturgica bisericii ortodoxe române (Cu două ilustr.)	—70
Abc-dar carte de cetire de Iosif Moldovan și consoții.	—40
A doua carte de cetire de Iosif Moldovan și consoții.	—40
A treia carte de cetire de Iosif Moldovan și consoții.	—60
A patra carte de de cetire de Iosif Moldovan și consoții.	—60
Carte de cetire pentru clasele 5-6 de Iosif Moldovan și consoții.	1.—
Limba maghiară de Iuliu Groșorean și Iosif Moldovan pentru clasele 1-3.	—50
Limba maghiară de Iuliu Groșorean și Iosif Moldovan pentru clasele 4-6.	—50
Gramatica română de Iuliu Groșorean Ed. II	—40

Scrierile dlui Iuliu Vuia

(Aprobate de înaltul minister.)

Abc-dar ilustrat scris pe baza metodei cuvintelor normale Ediția VI. (1910)	—07.
Abc-dar scris pe baza metodei sunetelor vii.	—40
Instrucțiune metodică a metodei sunetelor vii	—80
Carte de cetire pentru clasa II Ed. III.	—36

» » » » clasele III și IV.	—60
» » » » » V și VI.	—60
Curs practic de limba rom. pentru cl. 3,4,5, și 6	—60
Curs practic de limba maghiară pentru cl. 1, 2, 3, (Gyakorlati tanmenet a magyar beszéd tanításához) ed. VIII.	—50
Curs practic de limba maghiară pentru cl. 4, 5, 6, (Gyakorlati tanmenet a magyar beszéd tanításához.)	—50
Elemente de geografie și constituție.	—60
Curs practic de aritmetică pentru clasele 2, 3, și 4 Ed. IV.	—60
Curs practic de aritmetică și geometrie pentru cl. V și VI.	—36
Curs practic de istoria Ungariei.	—40
» » » istoria naturală.	—60
» » » fizică și chemie.	—50
» » » economie.	—56
Carte de învățură pentru ultimii ani ai școlii primare și pentru cursurile de repetițiune economice.	150
Curs practic de istoria literaturii române de Ioan Stanca.	—40
Exerciții intuitive române maghiare de Ioan Vancu	—50
Geografia Ungarie pentru școlile populare de Iosif Stanca.	—30
Manual de gimnastică de Ioan Prodan.	—60
Rugăciunile școlilor, cântări bisericești.	—50

Tot la librăria Tribunei să mai pot comanda recvizite de scris și desemn pentru școli și cancelarii. Caete pentru caligrafie română, germană, dictando și comput à 2, 4, 5, 10 și 20 f. bucata. Caiete pentru desemn cu și fără puncte. Cerneală Anthracen, Writing-Ink, Princess-Ink, Király și Salon. 1 sticlă à —12, —20, —40 —60 l.— și 180. Tuș. Gumi arabicum. Condeie. Călimare Tampoane. Ceruze de peatră. (stile) Notițe de buzunar. Creioane. Gumi de șters. Tăblițe. Albume pentru cărți poștale. Albumuri pentru poezii și memorie. Bureți pentru tăblițe și mari și pentru tablă. Ceară roșie. Compasuri (Zircăle). Glazure Penale de lemn pentru păstrat ceruze, în formă de cutii.

BIBLIOGRAFII.

A apărut »Noua Revistă Română« de supt direcțiunea dlui C. Rădulescu Motru, cu următorul sumar: Noutăți: Insușirile neamului unguresc după un profesor ungar. — Campania contra naționalistilor. — O nouă scriere despre filosoful V. Conta. Chestiuni actuale: A. D. Xenopol. »Parlamentarismul la noi«. Literatură: Ion Chiru Nanov. »Pe drumul balaurului«. E. Poe. »Verișoara Bé.énice«. Școlare: M. Buțoreanu. »Importanța socială a învățământului casnic«. Dr. Păunaș. »Dascălul«. Științe: Eugen Mălinescu. »Ipoteza eterului în știință«. Note și discuțiuni: Petre V. Haneș. »Chestiunea educației în armată«. A. Ney. Tineretea lui Mihail Kogălniceanu.

Redactor responsabil: Iuliu Gurgiu.

»Tribuna« Institut tipografic, Nichin și cons.

Cele mai bune

oroloage de turn

le pregătește:

Nádler A.

urmașul lui Leutwyler F. E.

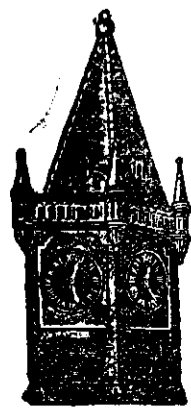
**Budapesta, VII,
Strada Práter Nr. 9.**

- Execută și invențiuni. -

Preț-curent și prospect
— la dorință gratuit. —

Acei cari se vor provoca la ziarul Tribuna primesc favor.

- Fondat în anul 1891. -

Pentru cumpărare de pălării pentru copii și domni cel mai bun magazin e a lui **SUC. EMMER FERENCZ Weismayr Ferencz** Timișoara, centru, strada Hunyadi.

In atențiunea candidaților de notari.

In cancelaria subsemnatului află aplicare imediat **2 tineri calificați în afacerile notariale.** Condițiuni foarte favorabile. Reflectanților le voi comunica condițiunile în scrisoare.

Traian Radu, notar cercual, Feneș (Fenes) p. Zalatna.

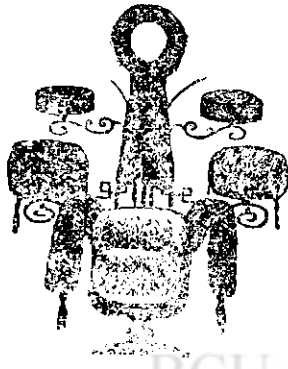
Magazinul de blănărie și cojocărie Ilie Șteflea

Sibiu—Nagyszeben, Grosser Ring No. 18.

Iși recomandă în atenția on. public din localitate și provincie **bogatul asortiment de blănărie** cu prețurile cele mai convenabile. Articole de fabricație proprie; mantale de blană, blane de călătorie, —

manșoane, boale căciuli pentru domni și doamne ultima modă și lucrate cu gust. Prețuri ieftine. —

Primește orice lucrări de blănărie pentru prefacere, căptuire, căptușirea și colierea mantalilor. Serviciu prompt și conștiințios. Numai marfă bună și execuție de I-u rang.

Un practicant de farmacie

cu praxă de un an sau doi ani, care poșede și limba germană, află imediat aplicare pe lângă un salariu de 20 respective 30 coroane și tot viptul, în farmacia **Virgil Vlad, Gyulafehérvár.**

Credit pe ipotecă, pe cambla și pentru oficianți mijlocește

Herzog Sándor

ARAD,
str. Weitzer János 15.

Telefon nr. 376.

8000 coroane câștig curat!

Caut un soț (companist) cu un capital de 5—6000 cor. pentru înființarea unei prăvălie, de manufactură, în un oraș în centru Bănătului, respectivul nu e lipsă să fie chiar comerciant, suma de sus o poșed și eu, atât pentru capitalul său, cât și pentru câștigul de sus **garantez!** Doritorii binevoiască a se adresa administrației ziarului »Tribuna« în Arad.

O mașină cu vapor,

fabricat Höcker, jumătate etabilă, de 25 P. S. cu cazan nou, mobil din tuburi, e de vânzare pe lângă preț acceptabil, din cauza instalației cu vapor mai puternic. Doritorii sunt a se adresa la **George Weissmann,** moară cu vapor, Gyertyámos (c. Torontal.)

IOAN BALINT

comerciant in Timișoara-Fabric palatul orașănesc.

Recomandă onor public marele său depozit bogat asortat în **pălării de pișlă, căciuli** de stofă, postav, persian și de miel, **mărfuri de modă** pentru domni în toată calitatea, ș. a.

Mare atelier de blănărie.

Prețuri fixe. Articole bune.

■ Serviciu prompt și solid. ■

ANUNȚ.

La proprietarul Ioan Popescu în Magyarád se află de vânzare în cvant mare și mic: **vin vechiu și nou** de Măderat.

Băcănie.

O băcănie bine frecventată, cu licență de tutun și vindere limitată de băuturi aflătoare într'o comună din comitatul Aradului cu 18.000 locuitori, e de vânzare împreună cu casa, din cauza schimbării de local. Prăvălia se află între locuitori români, drept aceea o recomand cu toată căldura negustorilor români. — Ofertele să se adreseze la administrația ziarului »Tribuna«, supt »Băcănie«.

Imprumuturi cu amortizație și împrumuturi pentru funcționar, vinderea și cumpărarea de moșii și parcelarea lor o mijlocește mai avantajos: =

Biroul de intermedare:

■ **Vig Lajos** ■

Arad, Plața Arpád Nr. 5.

— Telefon Nr. 671. —

Cărți de școală.

Se aduce la cunoștința domnilor profesori și învățători, că manualele de școală scrise de profesorul **Dr. Ioan Petran,** cărți aprobate de Inaltul Guvern și Venerabilul Consistor, sunt a se căpăta și mai departe la doamna **Aurelia Dr. Petran, Arad,** strada Lázár Vilmos nr. 4.

Cărțile sunt următoarele:

Gramatica română pentru învățământul secundar, partea I. Etimologia. Prețul 2 cor.

Gramatica română pentru învățământul secundar, partea II. Sintatxa. Prețul 1-50 fil.

Gramatica elementară, partea I. Prețul 30 fileri.

Gramatica elementară, partea II. Prețul 60 fileri.

NB. Domnii profesori și învățători primesc rabat 20 %

Dózsa János măiestru - cojocar în Nagyvárad, Zöldfa-passage Nr. 9.

Se recomandă ca măiestru perfect întru prepararea tuturor articlilor aparținătoare acestei branșe precum:

gulere preparative, gulere boa, manșoane (muff) în executare modernă și după cel mai elegant gust. Blane și tocuri de picioare, etc

Reparaturile se execută prompt.

Albert Dobó,

giuvargiu, Kolozsvár, **Mátyás király-tér 15.**

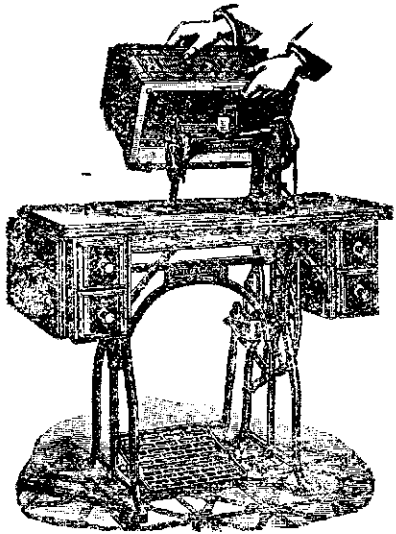
(Telefon 842). Fost prăvălia Husznik. (Telefon 842).

Prefăcând și asortând de nou magazinul de ciasornice și giuvaricale al lui ► **Husznik János** ◀ il continui eu.

Mare deposit de ciasornice și giuvaere și articole de argint veritabil și de China. Mare atelier de reparaturi. Ochelari se pregătesc

după comandă medicală.

Cea mai veche prăvălie de mașini de cusut și biciclete din Ungaria-de-sud.

Distins în Timișoara la anul 1891 cu maroa medalie de argint.

Fondat la 1880.

Reinhold ZOLLER

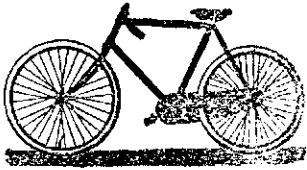
măstru mecanic
FEHÉRTÉMPLOM
Schiller-gasse 8.
lângă „Burg“.

Isi recomandă on. public din

loc și provincie marele său atelier mehanic unde se repară tot felul de mașini de cusut și biciclete. Ține în depozit tot felul de gramofone și plăci.

Ține în depozit cele mai bune biciclete noi, mașini de cusut și obiecte de casă și industrie, așa d. e. părți singurale de mașini și biciclete.

Prețuri moderate Serviciu pomt.

NIKOLIN - Timișoara - (Centru).
str. Takarek-pénztár 4.

Articole de coafură specială.

Chignon, împletituri, turbane, plete, transformării, peruce, bandouri.

Specialități de parfumerie, garnituri pentru curățitul mânilor, noutăți de piepteni, orno și antrepozite pentru păr.

Mare depozit în articole de toaletă, ape de păr, pudră.

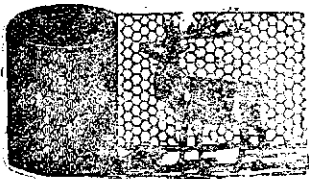
Primul salon pentru conservarea, ondularea, spălarea, culorarea și curățirea părului din Ungaria de sud.

Prețuri moderate.

Comande prin poștă se efectuează prompt. Prețuri curent gratis și franco.

Fabricație din țară prima calitate!
Stoboare de sârmă
tari și trainice!

In atenția arhitecților, agronomilor, proprietarilor de vii, p. vii grădini, terenuri de vânătoare etc.

PÉCSI HENRIK

fabrică pentru împletituri de sârmă
BUDAPESTA, VI., Aréna-ut 126 sz.

Telefon 120-89. — — — Telefon 120-89.

Trimit și instalez împletituri de sârmă pentru mașini, împletituri de osciat, stoboare pentru case și vile, împreună cu uși și porți puternice.

!! Gele mai frumoase rețels !!

Prețuri ieftine! Prețuri ieftine!

Mai furnizez: ciururi pentru cernut prund, coșnițe pentru nisip, burlane pentru schintei, coșnițe pentru nutreț, botnițe pentru boi și stururi pentru ferești de orice mărime.

:: Liste și prospecte de prețuri se trimit gratis. ::

„IANER“ cremă neunsuroasă.

Cel mai nou product higienic pentru curățirea părului și înfrumusețarea lui. Înlătură petele galbene, bubele pricinuite de infierbânteli, sgrăbunțe și alte necurătenii de piele.

Crema aceasta ziua se poate folosi mult mai cu succes.
1 teglă 1 coroană.

„Ianer“ pudră. E non plus ultra pudrei. Bună la baluri, saloane și de zilnic folos, care acopere încreșturile și e cu totul nestricăcioasă. In culorile: roza, albă și cremă 1 cutie 1 coroană.

„Ianer“ săpun 1 bucată 60 fileri.

„Ianer“ pastă pentru dinți 1 doză, 1 cor.

„Ianer“ apă pentru gură Bună pentru dinții scorburoși și gingiile bureșoși, contra mirosului greu de gură. 1 sticlă cor. 1-60; jumătate sticlă, 80 fileri.

„Ianer“ esență pentru păr Excelentă pentru înălțurarea măreței și contra căderii părului 1 sticlă, 1 cor. 30 fileri

„Ianer“ pomadă pentru creșterea părului. 1 teglă 4 coroane.

„Ianer“ vâpseală pentru păr pentru a colora în negru, brunet or în blond părul sur și cărunț. Nereușita colorii e exchișă. La comande să se noteze că părul înărunțit în ce culoare să se vâpsească (negru brunet). Un carton 4 coroane

„Ianer“ apă care face părul blond Pentru a vâpsi în timp scurt, în băl, aurii, părul blond, roșu, chiar și brunet ori negru. 1 sticlă 4 cor.

Discretă și zilnică expediție cu poșta. — Telefon 476.

Pentru înconjurarea contrafacerii numai „Preparatele lui Rudolf Ianer“ ieșite din farmacia sa ca valoare și se pot căpăta la

Farmacia „Maria ajutătoare“ a lui Rudolf Ianer, Temesvár, Gyárváros Fő-ut 70.

Atrag atenția onorabilului public asupra atelierului meu de spălătorie și culorare chimică existent de peste

50 de ani

cea mai veche în ramul acesta. Serviciu ireproșabil. — Prețuri conv.

FEICHTINGER J.

Kolozsvár

Str. Paris 5. Telefon

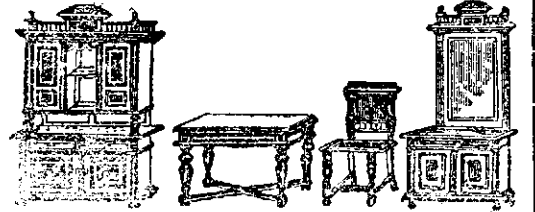
Anunțuri

primește administrația »Tribunei«, pe lângă prețurile cele mai moderate.

MAGAZIN DE MOBILE
KACKER JOZSEF

timplar artistic pentru edificii și mobile, în LUGOȘ, Str. Făgetului Nr. 91.

Primesc ori-ce lucrări pentru aranjamente de magazine, birouri și locuințe, deasemenea pentru clădiri, lucrări în cel mai modern stil, pe lângă liferare promptă și din material uscat. Desemne și proiecte fac grabnic și gratuit.

Toți cel ce se adresează către noi primesc o **carte gratuită**

și franco. Jertfa aceasta o aducem numai ca să atragem atenția lumii suferințe asupra efectului curei de electricitate. Mulți bolnavi încă nu știu

că curentul galvanic se poate folosi cu rezultat favorabil contra nervozității generale, a reumatismului, neuralgiei, perturbații de de mistuire, insomnie, dureri de cap, tot felul de apariții de slăbiri și contra multor boli femeiești.

Cartea ce o trimitem în plic

gratuit și franco,

cu e listă de prețuri și un tratat științific, ușor de înțeles, scris într-o limbă populară, deci accesibil pentru ori-cine.

Institutul de ordin med. **Electro-Vitalizer,**

Budapesta, Semmelweiss-u. 4. félemelet 51.

Ordinează: peste săpt. dela 10-1 și dela 3-6 ore. Duminica și în zile de sărbători dela 11-1 oră.

Cupon pentru o carte gratuită.

Cătră

Electro-Vitalizer inst. de ord. med.
Budapest, Semmelweiss-u. 4. félemelet 51.

Binevoști, vă rog, a-mi trimite o broșură din lucrarea d-v: „Tratat despre electrografia modernă“. Gratis și franco.

Numele

Comuna

Județul comit.

SA SE TAIE AFARĂ.

INGRIJIREA FRUMUSEȚII.

Regeneratorul pentru păr (Galdys) nu se ține de plicticoasele medicamente anunțate de atâtea ori, cu toate că pe terenul acesta își reclamă primul loc, fiind cel mai bun dintre mijloacele pentru păr. Cu folosirea lui au ajuns la rezultate miraculoase. Femei și artiste din lumea mare prin scrisori de recunoștință dau expresia cea mai măgulitoare preparatului despre mulțămirea lor.

Regulatorul »Gladys« întinerește în scurtă vreme părul încărunțit și îi redă culoarea și strălucirea originală tinereții.

O sticlă 2 cor. 40 fil.

Medicamentul pentru creșterea părului »Gladys« e mijloc sigur contra căderii părului și a boalelor de cap. Promovează în mod miraculos creșterea și întărirea părului iar părul căzut îl înlocuește bogat. Impedecă fracturarea părului. Cu un cuvânt întărește rădăcina, ca udatul florile. — O sticlă 3 coroane.

Tovarășul acestuia e **spiritul pentru cap »Gladys«**, care impedecă formarea mătreții și jupoierea pielii. — Prețul 2 coroane.

Le pregătește farmacia la »Impăratul Roman« alui
VIG BÉLA, BUDAPEST II. Fő-utca 54.

Atelier artistic pentru fotografii
E. DAJKOVITS,

ORADEA-MARE
 palatul SAS.

! Favor extraordinar începând cu azi.
 6 buc. fotografii matte format cabinet 12 Cor.
 6 buc. fotografii matte format vizit . . 6 Cor.
 Fotografii executate splendid pe pânză tot atât.
 Pentru fotografiile de nuntă, cadrul gratuit.

STEFAN SLADECK IUN.
FABRICĂ DE MOBILE
VÎRSET
 strada
 Kudritzer No. 44-46

: Cea mai renumită :
 mare fabrică
 de mobile
 din sudul Ungariei
 (Versecz).

Pregătește mobi-
 lele cele mai mo-
 derne și luxoase
 cu prețuri foarte
 moderate.

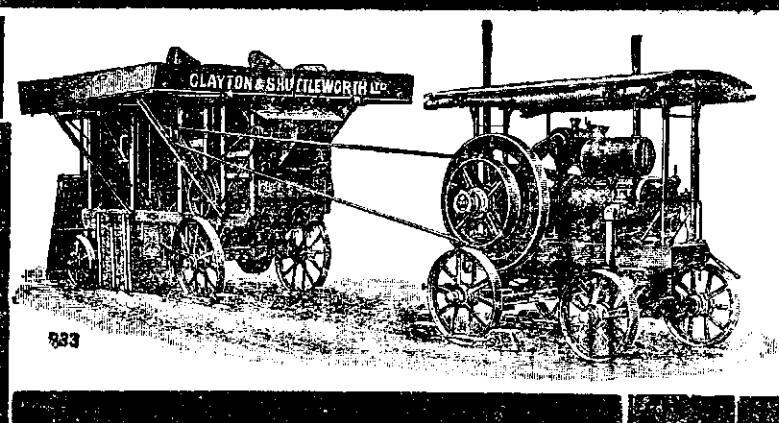
Mare depozit de plane
 excelente, covoare, per-
 dele, țesături foarte fine
 și mașini de cusut.

Prese de vin
 și
sdrobitori de struguri
 se află de vânzare pe lângă prețul
 cel mai moderat
la Vulcu I. Maxim
 fabrică de
 mașini
în Arad,
 Str. Fábían-
 László
 lângă gara
 drumului
 de fer.

Catolog și prelimi-
 nar de cheltuieli și
 trimite gratuit și
 — porto-franco. —
 Să sprijinim
 întreprinderile
 românești.

Cărți școlare se pot **la Librăria Tribunei.**
 căpăta (Vezi manualele înșirate pe pag. 8.)

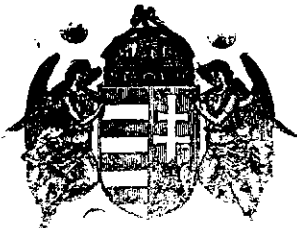

Mare depozit.
 Inspecția ingine-
 rului gratuită.

Agentura fabricel de mașini agricole:
Clayton & Suttleworth Ltd.
 Motoare cu olei brut.
 Tulumbe cu motor cu gaz.
 Motoare cu benzină.
 Localizatoarele
 automate de foc „Optimus”.
 Oleiuri de uns.

Anteprișa agricolă comercială ardeleană
Dr. Oliver Osztian & comp.
Cluj (Kolozsvár), Piața Matia Nr. 5.
 Telegramadr.: Coloniile Kolozsvár.
 Telefon interurban No. 60.

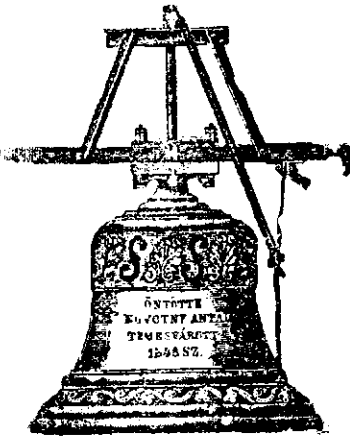
Articole de
 specialitate.
 Cereți prospecturi.

Premiat cu medalia cea mare la exp. milenară din Bpesta în 1896.

Turnătoria de clopote. Fabrica de scanne de fer pentru clopote, alui
ANTONIU NOVOTNY - TIMIȘOABA - FABRIC.

Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe garanție, de mai mulți ani provăzute cu ajustări de fer bătut, construite spre a le întoarce în ușurință în ori-ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o lăture fiind astfel acutite de crepare. Sunt recomandate de dânsul în te cu deosebire **CLOPOTELE GĂURITE** ventate și premiate în mai multe rânduri, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S și au un ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrație mai voluminoasă decât cele de sistem vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 klg. este egal în ton cu un clopot de 461 klg. patentat după sistemul vechiu. Se mai recomandă spre facerea scananelor de fer bătut, de sine stătătoare, — spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut — ca și spre turnarea de toace de metal. Prețuri-courante ilustrate gratis.

CANARINI

Cele mai frumoase cântărețe moderne cecântă ziua și la lumină. Cântăreață tinăra 4, 5 fl. de 1 an 5, 6, 8, 10 fl. Renumitele canarine Seifert și verzi dela 10 fl. în sus. Ouzătoare 1, 2, 3 și 4 fl., după soi. Catalog de prețuri despre papagal, pasări transmarine măimute și câini de soi se capătă înainte trimițând 20 fl. Pentru ajungerea comandelor la loc în viață se garantează. — Comandele se pot face la

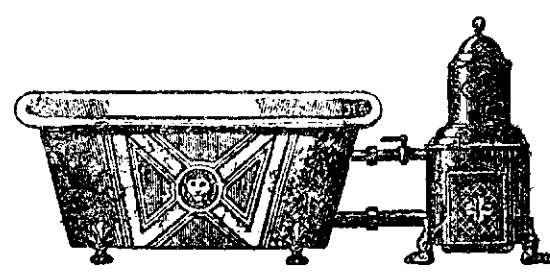
DIÓSZEGHY és Társa,
Oradea-mare-Nagyvárad.
Cea mai mare prăvălie de animale din Ungaria.

Telefon 184. Premiat de mai multe-ori. Telefon 184.

CARL PIFFL Prima fabrică de obiecte de metal

Timișoara-Ellsabetin. — Temesvár-Erzsébetváros. — Hunyadi-u. nr. 14.

Recomandă obiectele sale foarte frumoase și solide de tinichigierie și anume: vane de scaldat, de sezut și pentru copii, — seaune pentru scaldat încălzitoare și vane

de scaldat după cel mai bun sistem (sistem propriu) Lăzi pentru lemne și pentru cărbuni și alte obiecte de metal: precum ciubere, ulcioare și căni. Catalog de prețuri la dorință gratuit.

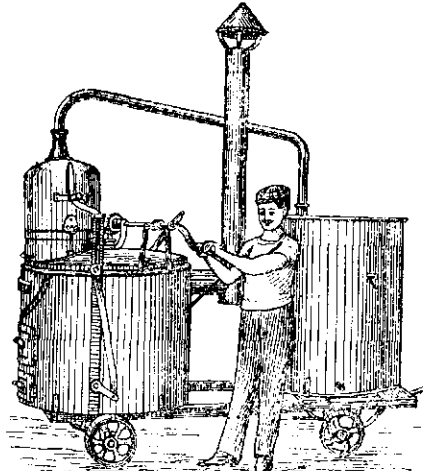
Apoi litere de tinichea și de cositor, inscripții de metal, tablă cu numărul casei și cu numele străzii, mărci și firme de ține. Conduct pentru apă, aranjări pentru baie și closete engleze cu neintrecutul aparat „Temes”. Acoperi de case și turnuri, globuri și cruci. — Ucenicii se primesc cu condițiuni foarte bune.

KLINGE ANTAL

pictor bisericesc și de icoane sfinte.
Nagyvárad, Szent János-u. 11.

Pregătește gratis tot felul de planuri pentru iconostase și plafoane bisericești.

Căldări de fierț vinars brevetate cu golitori automate.

Cea mai nouă invenție.

Fabricantul celor mai bune și mai practice căldări de vinars, invenții e proprie, brevetate și stropitoare contra peronosporiei recunoscute de cele mai bune. —

MILAN T. JOANOVITS
hărăgar în Ujvidék,
Colțul stradelor Bercsényi Miklós și Str. Lázár No. 12.
Comandele se execută prompt, din materialul cel mai bun și cu prețurile cele mai moderate. —

Câteva cuvinte asupra boalelor secrete!

E trist, — dar în realitate adevărat că în vremea de azi e bătătoare la ochi mulțimea acelor oameni, a căror sânge și sucuri trupesti sunt atrofiate și cari în urma ușurimei din tinerețe și prin deprinderi rele și-au sdruncinat sistemul nervos și puterea spirituală. E timpul suprem ca acestel stări îngrozitoare să se pună capăt. Trebuie să fie cineva care să dea tinerimei deslușiri binevoitoare, sincere și amănunțite în tot ce privește viața sexuală — trebuie să fie cineva cărui a omenii să-și încredințeze fără teamă, fără sfilă și cu încredere necazurile or secrete. Dar nu e în deajuns însă a destălnui aceste necazuri ori și cui, ci trebuie să ne adresăm unui astfel de medic specialist, conștiincios, care știe să dea asupra vieții sfaturi bune sexuale și știe a ajuta și morburilor ce deja eventual există, atunci apoi va încetă existența boalelor secrete.

De o chemare atât de măreață și pentru acest scop e institutul renumit în toată tara al Dr-ului **PALOCZ**, medic de spital, specialist, (Budapesta VII, Rákóczi-ut 10), unde pe lângă discreția cea mai strictă, primește ori cine (atât bărbații cât și femeile) deslușiri asupra vieții sexuale, unde sângele și sucurile trupesti ale bolnavului se curată, nervii i-se întăresc, tot organismul iuse eliberează de materiile de boală, ch-nurțile sufletești i-se liniștesc.

Fără conturbarea ocupațiilor zilnice dr. **PALOCZ** vindecă deja de ani de zile repede și radical cu metoda sa proprie de vindecare, chiar și cazurile ceie mai neglese, ranele sifilice boalele de țeve, bșică, nervi și șira spinării, începuturile de confuzie a minții, urmările orantei și ale sifilusului, erecțiunile de spalmă, slăbirea puterii bărbătești (impotența), vătămăturile, boalele de sânge, de piele și toate boalele organelor sexuale femeiești. Pentru femei e sală de așteptare separată și esire separată. În ceea ce privește cura, depărtarea nu este plodecă, căci dacă cineva, din orice cauză, n'ar putea veni în persoană, atunci i-se va da răspuns amănunțit foarte discret prin scrisoare (în epistolă e de ajuns a se înlătura numai marca de răspuns). Limba română se vorbește perfect. După încheierea curei, epistolele se ard, ori la dorință se retrimite fic-căcutia. Institutul se îngrijește și de medicamente speciale. Vizitele se primesc începând dela 10 ore a. m. și până la 5 ore p. m. (Duminica până la 12 ore a. m.) Adresa: Dr. **PALOCZ**, medic de spital, specialist, Budapest, VII., Rákóczi-ut 10.

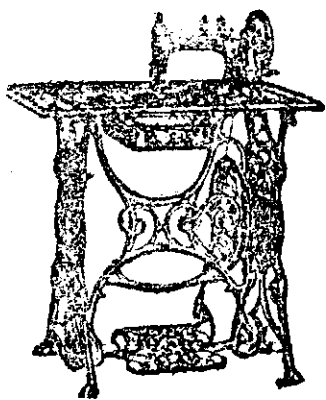
Motoare șvedeze pentru olei brut!
(Breretul lui Hirsch Frank, Stockholm)
în poziție orizontală și verticală.
Mașini motorice ieftine și sigure, se pot instala oriunde.
Motoare sistem D'esel.
Motoare cu gaz.

Motoare cu benzină,
în cea mai bună execuție!
Execuție promptă.
Surányi Victor
inginer tehnic diplomat,
fabricant de mașini agricole
Bpest, VI., Teréz-körut 21.
Cereți catalog.

?

STAMM EDE succesor
RESCH FERENCZ,

ateller de mașini de cusut și biciclete
în TEMESVAR, strada Merdzi 4.

Are magazin de mașini de cusut **PFAFF** de toată mărimea și cu prețurile moderate. Mare asortiment de **Goarne**. Prețurile se pot solvi și în rate.

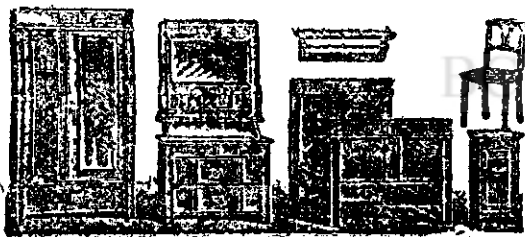

Cele mai noi Patefoane, fără schimbarea acului, pe lângă prețuri convenabile.

Telefon nr. 459. Preț-curent la dorință trimite gratuit.

Magazin de mobile

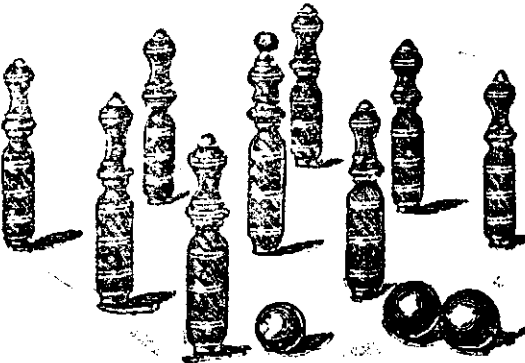
KUNSCH ANTAL
tâmplar de edificii și mobile
NAGYENYED, Rozsa-utca.
(Vis-à-vis de casa comitatului.)

Primește orice lucrări de edificații. Are în depozit aranjamente complete pentru odăi, lucrate în atelierul propriu în cel mai modern stil, dela cele mai ieftine până la cele mai bune, după planuri proprii sau la comandă. — Pentru lucrările mele primesc garanția cea mai extremă. Mare asortiment de mobile de alamă și fier, deasemenea și fotolii.

Trebitcher Sándor

strungar
— **PANCSOVA, Gizella-utca** —
vis-à-vis de hotelul KONTILOVITS.

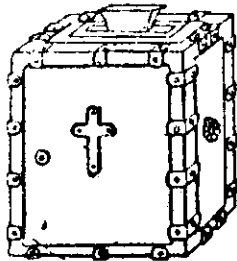
Primește spre efectuare și reparare toate lucrurile ce aparțin acestei branșe, și recomandă neguțătorilor dopuri pentru buți, în orice mărime, pregătite din material excelent.

Ține în depozit în abundență mare totfelul de articuli pentru fumători, gherghefuri pentru lucrul de mână etc. etc.

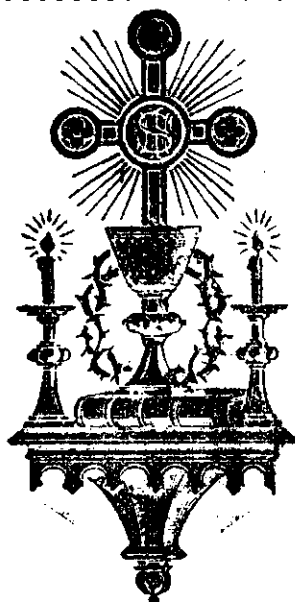
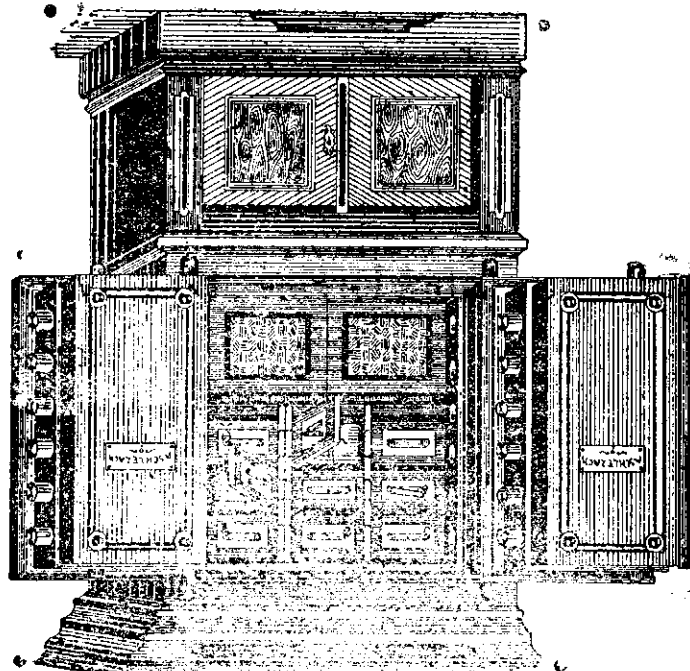
Serviciu prompt. Obiecte admirabile.
— Prețuri ieftine. —

A. SCHLEZACK fabrică de casse pentru bani și tresoare în Sibiu-Nagyszeben, Lederer-g. 2.

Fabrică casse cu sertare din scyllolith și asbest incombustibile, recunoscute de cele mai bune. Sertare și casse panțerate sigur din antogen și thermit, camere panțerate, casse pentru acte, casete, presă pentru copiat, lacăte de siguranță, etc.

Referindu-vă la ziarul nostru vi-se trimite prețuri curente gratuit și porto fr. Fabricare din materialul cel mai bun.

Dipl. de onoare Lovrin 1902.

Medalia de aur Timișoara 1891.

SZUBOTHA SANDOR

pregătitor de odăjdii și adjuturi bisericesti. Intemiat la 1883

Telefon pentru comit. și oraș 498.

Liferantul excel. Sale episcop Dessewffy din Cenad.

TIMIȘOARA-CETATE

în colțul străzii Lonovics și Jenő főherceg, vis-à-vis de hotelul «Hungaria».

Recomandă magazinul său bogat în atențiunea binevoitoare atât a preștelor cât și a acelor, cari voacă să cumpere pentru bisericile capele, sau societăți de înmormântare

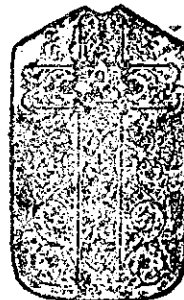
odăjdii, steaguri, cruci, statue

- sau altfel de adjusturi bisericesti -

tot astfel marele său asortiment pentru materiale — necesare la formarea adjustărilor bisericesti. —

Pentru liferările mele iau răspunderea.

— Servesc bucuros cu catalog ilustrat. —

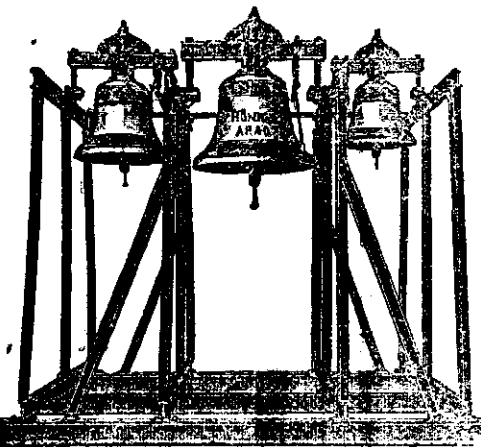
Frideric Hönig

turnătorie, fabrică de clopote și metal, aranjată pe motor de vapor

Arad, strada Rakoczi Nr. 11-28.

Fondat la 1840.

Premiat la 1890 cu cea mai mare medalie de stat.

Cu garanție pe mai mulți ani și pe lângă cele mai favorabile condiții de plătire — recomandă clopotele sale cu patentă ces. și reg. invenție proprie, cari au avantajul că față cu ori-ce alte clopote la turnarea unui și aceluiași tare și cu șunet adânc — se face o economie de 20—30% la greutatea metalului. Recomandă totodată clopote de fer ce se pot învârti și postamente de fer, prin a căror întrebuințare clopotele se pot scuti de erept chiar și cele mai mari clopote se pot trage fără să se clatine turnul. Recomandă apoi transformarea clopotelor vechi în coroană de fer, ce se poate învârti cum și turnarea din nou a clopotelor vechi, sau schimbarea lor cu clopote nouă pe lângă o suprasolvire neînsemnată.

Liste de prețuri și cu ilustrațiuni — la dorință se trimite gratis

SZATMÁRI KŐIPARGYÁR

— **HARKÁNYI EDE** —
sculptor și pietrar în
— **SZATMÁR-NÉMETI.** —

Lucrări: Sculptură și monumente, altare amvonane, grilaje, bazine, statuele, rugi, cruci, pietre pentru mormint, etc. etc.

Clasa arhitectonică: Canouri, mauzolee, poduri, — scări balustrade, pavagii ș. a. —

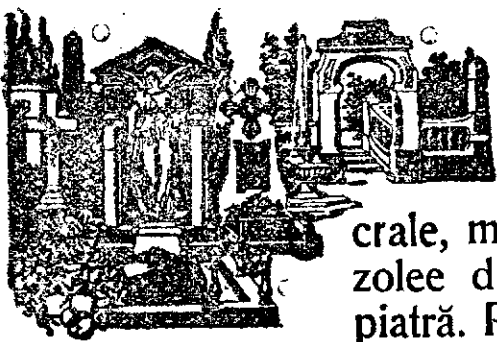
Clasa de morărit. Pietre de moară franceze, rijniți — pentru sămânță și sare, tocile etc. —

Numai lucrări de gust și execuție specială, pe lângă — prețurile cele mai convenabile. —

Se fac gratuit deseneuri, rezervându-se dreptul de — proprietate. — Vă rog să fiți atenți la firmă. —

NAGY JÓZSEF, sculptor.
Fabrică cu instalații electrice pentru orice
mobile de marmor, granit, sienit și mar-
mor de labrador. — Brașov—Brassó.

Primește orice
lucrări de sculp-
tură, precum
și pietre sepul-
crale, monumente, mau-
zolee din orice fel de
piatră. Prețuri moderate.

Cel mai vechi cel mai mare și cel mai vrednic de încredere

magazin de saci și pânze de dril.

Sfori, găitane, mregi, pânze de in și cânepă,
f. nii economice, fabricație proprie, tocuri pentru așter-
nut de păr de cal împletit. — fabricație de storuri.

Tartane de lână și maltrapuri pentru
cal, depozit de fabrică în covoare.

— Prospecturi de prețuri la cerere, se află la firma: —

Erdélyi és Bácskai **Reich B. K. Fia és Tsa**
iparáru raktár ::

Arad, Piața Andrásy Nr. 6. — Telefon Nr. 649.

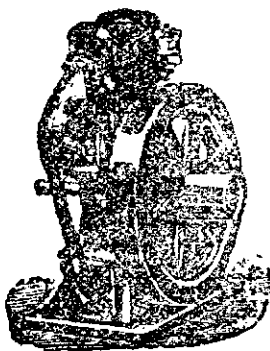
— Telefon pentru oraș și comitat Nr. 318. —

Atelierul special de reparat
al renumitei firme:

Schmerek E.

— Temesvár-Józsefváros, Bonnáz-u. 14. —

Primește tot-felul de reparări și transformarea mo-
toarelor cu benzin, gaz și ulei brut, absorbitoare
de gaz, locomobile cu benzin și ulei brut și Arla-
puri p. trierat. Bastimente cu benzin, pompe-motor.
Mașină de fabricat ghiață. Montări specialiste de
mori cu prețuri moderate, precum și reparări de
automobile, bastimente și biciclete-motor. Depozit
de articlii tehnici. Filte magnetice. Unsoar. Material
de condensajune. Arzătoare cu acetilen. Material
pentru instalări cu electricitate. Cereți catalog de
prețuri și prospect gratuit. — Serviciu conștiințios
— Telefon pentru oraș și comitat Nrul 318. —

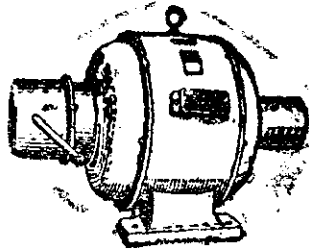
Telefon Nr. 991.

Cea mai ieftină sursă pentru cumpărarea de motoare
— — electro-dinamice e fabrica electrotehnică — —

== **HINTERSEER és BARTH** ==

Timișoara-Józsefváros, Rozsa utca Nr. 47.

Avantagiile fabricațiilor noastre. Efect mare, buciun
— cu giulele, neînsemnată consumație de curent. —

Primum repararea specială a mo-
toarelor electrice și mașinilor dy-
namice de orice fabricație. Micilor
industriași liferăm garnituri întregi
de mașini pe lângă avantajoase
condiții de plată. Prospect și pre-
țuri curente, referindu-vă la zia-
rul acesta se trimite gratis și franco.

IGNA DEMIAN

coloratură de haine,
curățitorie chimică,
și mașină cu aburi de
spălat rufe albe în
UJ-SZENT-ANNA.

Colorez (văpsesc) și curăț chemic: totfelul
de vestminte bărbătești, femeiești și copil-
lărești, pardesii și paltoane, în întregime
fără nici o desfacere, stofe pentru mobile, per-
dele, dantele, broderii, mănuși, borangi-
curi etc. În rufăria mea, ajustată bogat, se
spală curat ca zăpada, fără materii mistuitoare,
în deosebi gulere și manșete, cămăși bār-
bătești, etc., cari prin mașinele mele de călcat
ajung la un luciu încât nu se pot deosebi de
cele mai noi. — Comandele cu posta se expe-
diază punctual și cu acurateță.

Fiiala în Arad, la

Iosif Ștefan, pe piața Tököly.

(în casa bisericii române).

Magazie de articlii pentru biserici și preoți.

GEORGE JANGOVICI ARAD,
Forray-utca Nru 2.

Postavuri de reve-
renzi, brîuri preo-
țești, roșii, vânate și
:: negre. ::

Aduc la cunoștința onoratului public că au sosit
noutățile de toamnă
în stofe, mătăsuri, delainuri, zetyruri,
cretoane, batisturi și multe alte articole
cari nu se pot toate înșira. (C) (C)

Cea mai bogată ma-
gazie în articli pen-
tru sfintele biserici
: și preoți :

Să nu se ia nime

după reclamele sgomotoase și înainte de ce și-ar cumpăra ghetele de trebuință să cerceteze magazinul de

Încălțăminte

pentru bărbați femei și copii Asociației pantofarilor din Arad (Czipészek term. szövetkezete) Szabadság-tér No. 14, unde să găsească ghetele lucrate de mătreași și calfele din localitate pe lângă prețurile cele mai ieftine.

Cea mai ieftină sursă pentru cumpărat

săpunuri

pentru gospodărie, săpunuri de toaletă, parfumuri, și orice articole pentru spălat.

Luminări

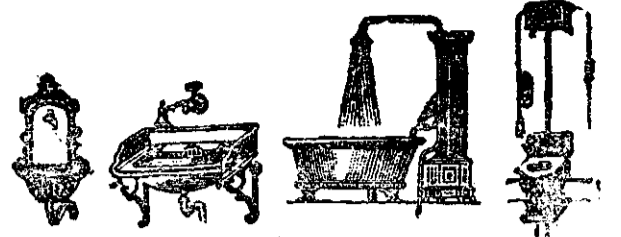
de stearină și ceară pentru biserici; e fabrica de săpun a lui

Lorencz Károly,

Arad, Str. Forray p. Nadasdy.

Apaducte.

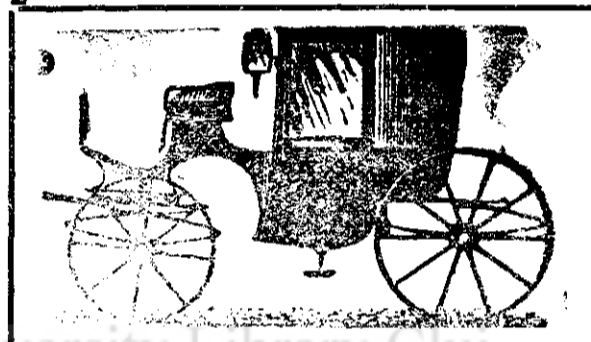
Cei ce doresc apaducte ieftine să se adreseze la antepriza lui **Pichler Ignác, Cluj, Szép-u. 1.** cunoscut atât în Budapesta cum și întreaga țară. Telefon Nr. 916. — Primește pe lângă garanție orice lucrări din acest ram ca introducerea de apaducte și canalizare trebuincioasă pentru castele, comune, spitale, casărmi și școli. — Specialist în sondaj. — Primește pe lângă condiții avantajoase ținerea în ordine și repararea caselor în cursul unui an. — Prospecte gratuit.

MAJOROS JÓZSEF

fabricant de trăsuri

Lugoș, Str. Andrei Nr. 5.

Magazin permanent de trăsuri noi și — prefăcute. — Reparaturi și orice lucrări din ramul acesta se efectuează repede și prompt. Lucru bun, serviciu solid și conștiințios

Primul atelier ardelenesc aranjat cu putere electrică pentru scobirea pietrelor și fabrică de pietrii monumentale.

GERSTENBREIN TAMÁS és TARSA sculptor și măiestru pietrar. Atelierul central al magazinei: **Kolozsvár, Dézsma-u. 21.**

Magazin de pietrii monumentale, fabricate proprii din: marmoră, labrador, granit, sienit etc. Kolozsvár, Ferencz József-út 25. Biroul Central:

Nagyszeben, Fleischer-gasse 17. Filiale: Déva, Nagyvárad.

Telefon 670—579. Telefon 670—579.

Inainte de ce ți-ai fi cumpărat

lemnele de trebuință **foc** pentru

cereți deslușiri asupra prețului, căci eu nu numai că vînd cele mai ieftine

lemne de foc

prima calitate

ci pentru un florin de stîngen le și tai cu fe-restrăul propriu circular.

Așteptînd binevoitorul sprijin, sunt Cu deosebită stimă:

PETRU NOVAC, negustor de lemne în Arad, Óvár-tér 10 (lângă pod) și Teleky-u 4. Lemne de foc mărunțate expedez acasa.

Telefon 594. Telefon 594.

Institut de împrumutat pânze de dril și saci.

BRAUN MIKSA negustor de fuior în și urzică. ARAD, Piața Boros Béni Nr. 1. Depozit pentru desfacere:

Saci	Fuior	Sfori de tutun
Pânze	Sfori pentru vie	Pinză de impac.
Valtrapuri	Sfori p. saci	Rețele de paturi
Așternuturi	Spagat p. pachete	Saci p stors strug.
Fringhii	Sfori de legat	Fringhii p. snopi.

Cumpăr și vînd saci de făină și țărițe, folosiți.

Abonați și răspândiți **TRIBUNA**

Expoziția generală din Paris 1900 „Grand Prix“.

PRAY PENTRU VITE de Kwizda dietetic, mijloc pentru cai, vite cornute și pentru oi.

De peste 50 de ani se folosește în cele mai multe grajduri pentru promovarea apetitului, la mistuirea rea, pentru îmbunătățirea laptelui și pentru înmulțirea laptelui la vaci.

Veritabil numai cu marca de scutire de aci. Se capătă în farmacia și droguerii

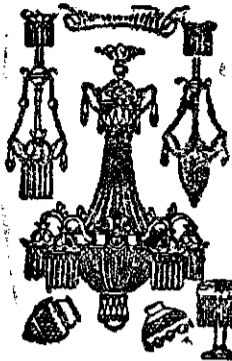
Catalog de prețuri gratis și franco.

Depozit princ.: **Franz Joh. Kwizda,** farmacist, liferantul curții ces. reg. austro-ung., reg. române și reg. bulgare. Korneuburg bei Wien.

Hunvald Gyula

magazin de porțelanărie, articole de argint de china și lampe.

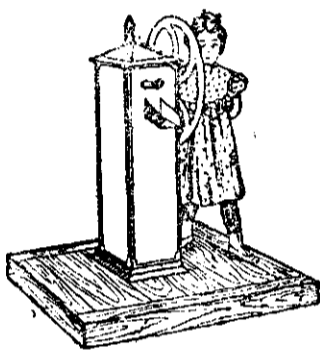
Kolozsvár, Kossuth Lajos-u. Nr. 3 (casa proprie).

Recomandă în atenția on. public din localitate și provincie — magazinul său nou asortat cu articole de sticlărie, porcelan, argint de china și lampe unde se găsesc obiecte de bucătărie și sufragerie dela cele mai simple până la cele mai frumoase, din argint de china, apoi lampe de tavan pentru saloane și sufragerii pe lângă prețuri moderate. Lucrări de edificație se efectuează cu acuratețe. Serviciu curant și foarte punctual.

Kuceses Károly atelier de mașini în Makó

Recomandă pompele sale mai noi cu lanț brevetate sântâni executate în atelierul propriu care au preferința, că sunt ieftine, nu îngheață, foarte durabile, ocupă loc puțin, umblă ușor și sunt atât de plăcute, încât sunt o podoabă pentru curte. Catalog de prețuri la dorință — se trimite gratuit: **Kuceses Károly, Makó** — (Măcăr, comitatul Cenedului).

Atențiune!

SINGURUL INSTITUT DE ASIGURARE

:: ARDELEAN ::

TRANSYLVANIA

Str. Cisnădiei 5. **SIBIU.** Str. Cisnădiei 5.

Recomandă

Asigurări împotriva focului

pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobile, etc. pe lângă premii recunoscute de cele mai ieftine și în cele mai favorabile condiții, cum și

Asigurări asupra vieții

(pentru învățători și preoți români gr.-or. și gr. cat. dela așezămintele confesionale cu avantajii deosebite), pe cazul morții și cu termen fix, cu plăți simplă sau dublă a capitalului; asigurări de zestre (copii), pentru serviciul militar, și asigurări pe spese de înmormântare, mai departe asigurări de accidente corporale, contra infracției (furt prin spargere) și asigurări de pagube la apaducte.

Prospecte în combinațiunile cele mai variate se trimit și se dau gratuit, ori ce informații în birourile Direcțiunii, strada Cisnădiei Nr. 5 și la toate agențiile.

Persoane versate în achiziții, cari au legături bune, se primesc în serviciul institutului în condiții foarte favorabile.

Atențiune!

MOBILE BUNE

cu prețuri favorabile

se găsesc în fabrica de mobile a lui

Reisz Miksa

Békéscsaba. în Nagyvárad

Sasutca Nr. 7.